

TERVIKTEKST

kinnitatud Ühiskonnateaduste instituudi nõukogu otsusega 04.10.2016

MUUDETUD

Ühiskonnateaduste instituudi direktori korraldusega 20.10.2025, 1-16/358

Tallinna Ülikool

Ühiskonnateaduste instituut

Riigiteadused

LÕPUTÖÖDE KOOSTAMISE JA KAITSMISE JUHEND

Tallinn

2025

Sisukord

LÕPUTÖÖDE KOOSTAMISE JA KAITSMISE JUHEND	1
I. ÜLDSÄTTED	4
1.1. Eesmärk ja õigusjõud	4
1.2. Lõputöö mõiste, koostamise ja hindamise alused.....	4
II. LÕPUTÖÖDE LIIGID	4
2.1. Lõputööde tasemed	4
2.2. Lõputööde tüübid	5
III. KORRALDUSSÄTTED	5
3.1. Lõputöö ehitus	5
3.2. Lõputöö maht.....	5
3.3. Üldised vorminõuded.....	6
3.4. Tehisintellekti kasutamine lõputöös.....	6
3.5. Lõputööde menetlemine ja suhtlus	7
IV. LÕPUTÖÖ ÜLDNÕUDED	7
4.1. Probleemipüstitus ja struktuur	7
4.2. Teoreetiline lähtekoht	7
4.3. Empiiriline osa (juhul kui on)	7
4.4. Töö järeldused	8
4.5. Vormistuslikud üldnõuded.....	8
4.6. Tööde hindamine	8
V. JUHENDAMISE PÕHIMÕTTED	8
5.1. Juhendaja kinnitamine	8
5.2. Üliõpilase ja juhendaja koostöö.....	9
VI. RETSENSEERIMISE PÕHIMÕTTED	10
VII. LÕPPSÄTTED	10
6.1. Lisad	10
6.2. Muutmine ja täiendamine	10
6.3. Jõustumine ja üleminekusätted	11
LISA 1 – LÕPUTÖÖDE VORMISTAMINE JA VIITAMINE	12
I. TÖÖ ÜLESEHITUS.....	12
1.1. Lõputöö osade sisu	12

II. VORMISTAMINE	14
2.1. Üldsoovitused	14
2.2. Tabelid, joonised	14
2.3. Tsiteerimine	15
III. VIITAMINE	15
3.1. Üldsoovitused	15
3.2. Tekstisisesed viited	16
3.3. Allikaviited (allikate loetelu kirjed töö lõpus)	19
LISA 2 – BAKALAUREUSETÖÖ HINDAMISKRITEERIUMID	25
LISA 3 – MAGISTRITÖÖ HINDAMISKRITEERIUMID	31
LISA 4 – LÕPUTÖÖDE MENETLEMISE TOIMINGUD JA KAITSMINE	39
1. Lõputöö menetlemise toimingud on järgmised:	39
2. Lõputöö esitamisele järgnevad tegevused ja töö kaitsmine	39
LISA 5 – LÕPUTÖÖDE RETSENSEERIMISE JUHEND RETSENSENDILE	42
Retsensioonis kajastatavad teemaplokid	42
LISA 6 – LÕPUTÖÖ ESILEHE NÄIDIS	45

I. ÜLDSÄTTED

1.1. Eesmärk ja õigusjõud

Tallinna Ülikooli Ühiskonnateaduste instituudi (edaspidi ÜTI või instituudi) riigiteaduste suuna lõputööde eeskiri (edaspidi eeskiri) sätestab suuna vastutusalasse puutuvate bakalaureuse- ja magistrیتööde (ühiselt nimetatud *lõputööd*) hindamise alused. Teiste üliõpilastöödele (essee, uurimistöö, jne.) kehtivad nõuded sätestavad teised soovituslikud juhendmaterjalid (nt. riigiteaduste suuna üliõpilastööde juhend).

Eeskiri on lõputööde hindamise ratsionaliseerimise abivahend ega ole hindajatele lõplikult siduv. Lõputöö hinne kujuneb ennekõike hindajate ekspertarutelu ja -otsuse tulemusena, samuti kõigist asjakohastest õigusaktidest lähtudes.

1.2. Lõputöö mõiste, koostamise ja hindamise alused

Lõputöö on tasemeõppekava lõpetada sooviva üliõpilase iseseisvalt koostatud kirjalik töö, mis tõendab piisavat pädevust vastaval õppetasemel.

Lõputöö peab olema koostatud iseseisvalt ja kasutatud allikatele viidates. Tehisintellekti kasutus on määratletud punktis 3.4. Vastasel juhul on tegu plagiaadiga, mille osas sätestab menetluse Tallinna Ülikooli õppekorralduse eeskiri ja täpsustavad selgitused annavad eeskirja lisad.

Lõputöö koostamisel tuleb lähtuda eeskirjas sätestatud üldnõuetest ja juhendaja kommentaaridest.

Lõputöö hindamisel arvestatakse ennekõike eeskirjas välja toodud sisunõudeid ning eeskirjale lisatud hindamistabelit.

II. LÕPUTÖÖDE LIIGID

2.1. Lõputööde tasemed

Lõputööde tasemed:

- 1) bakalaureusetöö;
- 2) magistrیتöö.

Bakalaureusetöö on bakalaureuseõppekava lõpetada sooviva üliõpilase iseseisvalt koostatud kirjalik töö, mis tõendab piisavat pädevust bakalaureusetasemel, näidates oskust mingit probleemi süstemaatiliselt ja riigiteaduslikust vaatekohast käsitleda.

Magistrیتöö on magistriõppekava lõpetada sooviva üliõpilase iseseisvalt koostatud kirjalik töö, mis tõendab piisavat erialast pädevust magistrیتasemel, näidates vähemalt spetsialistitaseme uurimisvõimekust.

Erinev ainepunktimäär sama taseme lõputöö puhul tähendab erisusi töömahus, ent mitte sisulistes nõuetes.

2.2. Lõputööde tüübid

Lõputööd on kas empiirilised või teoreetilised.

Käesolev juhend kirjeldab tüüpilist lõputööd. Lisaks on võimalik magistritööna esitada teadusartiklit. Teadusartiklina kaitstav lõputöö peab vastama ETSe [kategooriate](#) 1.1, 1.2 või 3.1 teaduspublikatsioonile ning artikkel peab olema kas juba avaldatud või saanud toimetusepoolse ametliku avaldamise kinnituse. Erandi võimalikkuse ja detailid peab lõpetaja eelnevalt kokku leppima juhendaja ja õppekava juhiga.

Empiiriline lõputöö sisaldab teoreetilist lähtekohta, mis on seostatud empiirilise probleemi või küsimusega ning sisaldab empiirilise materjali baasil originaalanalüüsi ning sellest tulenevaid järeldusi.

Teoreetiline lõputöö analüüsib ühte või enam teoreetilist lähtekohta, põhinedes vastaval kirjandusel ning analüüsides teooria sisu, mõju, seoseid vms. Teoreetilises töös peab olema probleemipüstitus ning analüüsist tulenevad uudsed järeldused.

III. KORRALDUSSÄTTED

3.1. Lõputöö ehitus

Lõputöö koosneb sisu- ja vormiosast.

Lõputöö sisuosa moodustavad sissejuhatus, sisulised tekstiosad ja töökeelne kokkuvõte.

Lõputöö vormiosa moodustavad tiitelleht, töökeelne või/ja teiskeelne lühiülevaade (*abstract*), sisukord, kasutatud allikad ja mittekohustuslikuna lisad.

3.2. Lõputöö maht

Bakalaureusetöö (12 EAP) sisuosa (ilma tiitellehe, sisukorra, kasutatud kirjanduse ja lisadeta) maht on 9 000–11 000 sõna, orienteeruvalt 35-40 lehekülge.

Magistritöö (24 EAP) sisuosa maht on 15 000–18 000 sõna orienteeruvalt 60-70 lehekülge.

Lõputöö vormiosa – tiitelleht, lühiülevaade, sisukord, teiskeelne kokkuvõte, kasutatud allikad, lisad – mahu hindamisel ei arvestata.

Lõputöö maht võib mahunõuetest erineda juhendaja nõusolekul- juhul kui üliõpilasel on ainult instituudiväline juhendaja, peab ta mahunõuete eiramise korral saama kooskõlastuse lisaks juhendajale ka õppekava juhilt.

3.3. Üldised vorminõuded

Lõputöö kirjutatakse õppekava töökeeles. Põhjendatud juhtudel on üliõpilasel õigus taotleda erisust, esitades sellekohase avalduse koos lõputöö teemaga.

Lõputöö vormistus ning viitamine peavad lähtuma eeskirja lisast 1.

Muudes aspektides võib töö autor juhendada enda soovidest, kuid nii vormistus kui ka viitamine peavad olema arusaadavad ja kogu töö ulatuses järjepidevad.

Töös tuleb järgida lõputöö kirjutamiskeel(t)e õigekeelsusnõudeid ja kasutada erialasõnavara, kui see on olemas. Erialakeele uuendused peavad saama juhendaja heakskiidu. Keeleuuendusliku võtmetermi kasutamisel on soovituslik lisada ka originaalkeelne termin sulgudes ja kaldkirjas sõna esimesele mainimisele töös.

Lõputöös kasutatavad allikad peab olema töö seisukohast vajalikud. Töö lõpus olevas allikate loetelus peavad kajastuma ainult ja kõik need allikad, millele on töö tekstis viidatud.

Bakalaureusetöö puhul eeldatakse umbes kahekümne allika kasutamist, minimaalseks nõudeks on viie allika kasutamine, sealhulgas tuleb kasutada ka akadeemilisi allikaid. Ebapiisavate allikate kasutamise korral, või vaid mitteakadeemilistele allikatele tuginemisel hinnatakse töö puudulikuks (F).

Magistritöö puhul eeldatakse umbes neljakümne allika kasutamist, minimaalseks nõudeks on kümne allika kasutamine, sealhulgas tuleb kasutada ka akadeemilisi allikaid. Ebapiisavate allikate kasutamise korral, või vaid mitteakadeemilistele allikatele tuginemisel hinnatakse töö puudulikuks (F).

3.4. Tehisintellekti kasutamine lõputöös

ÜTI lõputöös võib kasutada genereerivat tehisintellekti töö koostamisel, kuid seda peab tegema vastutustundlikult ja teadlikult ning autori panus peab olema selge. Töö autoril on kohustus jälgida ÜTI tehisintellekti kasutamise hea tava ja juhiseid.

Autoril on kohustus säilitada ülevaade oma koostööst genereeriva tehisintellektiga: millist vahendit on kasutatud ja millised on tehisintellektile esitatud küsimused ja juhised. Autor peab säilitama oma töö vaheversioonid (vähemalt kolm), et näidata töö valmimise astmeid ning toimunud muudatusi. Seda peab tegema olenemata tehisintellekti kasutusest.

Autor peab olema valmis oma vaheversioone ja tööprotsessi selgitama juhendajale ja lõputööde komisjonile.

Autoril on õigus apelleerida vastavalt TLÜ õppekorralduse eeskirjale, kui ta ei ole rahul juhendaja või komisjoni otsusega seoses tehisintellekti kasutamisega.

Autoril on õigus nõuda, et tema tööd ei sisestata generatiivsesse tehisintellekti hindamise eesmärgil.

3.5. Lõputööde menetlemine ja suhtlus

Lõputööde menetlustoimingud ja kaitsmise kord on sätestatud eeskirja lisas 4.

IV. LÕPUTÖÖ ÜLDNÕUDED

4.1. Probleemipüstitus ja struktuur

Lõputööl on selge uurimisprobleem, mille lahendamiseks on esitatud uurimisküsimused ja vajadusel alauurimisküsimused. Uurimisprobleem on riigiteaduslik ning töö mahtu arvestades lahendatav. Probleem ja küsimused on omavahel seostatud ning moodustavad terviku. Probleemi olulisus on selgitatud, probleem ja küsimused peavad olema selgelt sõnastatud.

Lõputöös on kõik vajalikud selgelt eristuvad struktuurielemendid: sissejuhatuse, teoreetiline lähenemine, empiiriline osa (kui on), järeldused ning kokkuvõtte. Erinevad sisuelemendid on omavahel tasakaalus nii sisult kui ka mahult. Sissejuhatuse ja kokkuvõtte soovituslik sisu on toodud käesoleva eeskirja lisas 1. Teatud juhtudel (nt kui uuringus osalevad haavatavad rühmad ja/või kui tegemist on tundlike teemade ja/või terviseuuringutega) tuleb uurimistöö läbiviimiseks taotleda eetikakomitee kui sõltumatu ekspertorgani kooskõlastust.

4.2. Teoreetiline lähtekoht

Lõputöö sisaldab teoreetilist lähtekohta, mille abil saab uurimisprobleemi määratleda ning lahendada. Lähtekoht võib olla kindel teooria, mitme teooria süntees või muu teoreetiline mudel. Lähtekoht on esitatud kõiki olulisi autoreid kasutades, selgelt ning terviklikult. Teoreetiline lähtekoht on seostatud uurimisprobleemiga ning töö empiirilise osaga (kui on). Väljatoodud teooriad leiavad kasutust töö analüütilises osas. Teoreetilise osa täpne maht ja struktuur sõltuvad töö iseloomust ja uurimisstrateegiast. Töö täpne suund ja strateegia tuleb eelnevalt kooskõlastada juhendajaga.

4.3. Empiiriline osa (juhul kui on)

Empiirilisel lõputööl on ka empiiriline osa, mis käsitleb reaalelulist sündmust, fenomeni, olukorda vms. Empiiriline osa põhineb kvalitatiivsetel või kvantitatiivsetel andmetel ning on edastatud selgelt ja terviklikult. Andmeid võib koguda ise (tekste analüüsides, intervjuuerides vms), kuid võib kasutada ka teiste kogutud andmestikke, eeldusel, et teostatav analüüs on originaalne, st sama analüüsi pole kasutatavate andmetega teadaolevalt varem läbi viidud. Kasutatud andmed ja nende kogumise meetod on sobivad püstitatud uurimisprobleemi lahendamiseks. Meetod, selle valik ning materjalide valik on töös selgitatud. Kõik esitatud andmed on töö analüütilises osas kasutatud ehk töö jaoks vajalikud.

4.4. Töö järeldused

Töö analüütiline osa täidab kahte kesket eesmärki: etteantud uurimisprobleem on töö raames lahendatud ning on tehtud järeldused. Töö lõpuks on lahendatud uurimisprobleem ning on vastatud kõigile uurimisküsimustele. Kõik lahendused, vastused ja järeldused tulenevad eelnevast tööst, põhinevad teoreetilisel lähtekohal ning empiirilisel andmestikul (kui on). Järeldused on esitatud loogiliselt ning terviklikult, tuvastatav on autori panus järelduseni jõudmisse. Töö tulemuste üle on arutletud ning järeldused on teataval määral uudsed.

4.5. Vormistuslikud üldnõuded

Lõputöö on eeskirja järgi vormistatud, kõik allikad on viidatud, on võimalik eristada viidatud ning autori mõtteid. Viitamises kasutatakse ühtset süsteemi, mis on läbiv kogu töö ulatuses ning vastab käesolevas eeskirjas toodud nõuetele (lisa 1).

Töö on kooskõlas kirjakeele nõuetega ning akadeemilise keelekasutuse tavaga.

Juhul, kui töö sisaldab lisasid, on need töö sisuosas viidatud ning nende lisamine on nii sisuliselt kui tekstiliselt põhjendatud.

4.6. Tööde hindamine

Lõputööde hindamine toimub vastavalt lõputöö hindamiskriteeriumitele. Bakalaureusetöö hindamiskriteeriumid on esitatud käesoleva eeskirja lisa 2 ning magistritöö hindamiskriteeriumid lisa 3.

Lõputöö hindamiskomisjonil on õigus küsida töö autorilt töö vaheversioone ning ülevaadet tehisintellekti kasutamisest, muuhulgas kasutatud päringud, ülevaade tehisintellektiga suhtlemisest ja tulemused.

Komisjonil on õigus tööd hinnata negatiivse hindegaga, kui autor on eksinud töö koostamisel tehisintellekti hea tava vastu. Komisjonil on õigus tööd hinnata madalama hindegaga, kui tehisintellekti kasutus ületab piiri, kus autori enda panus jääb väheseks võrreldes tööle esitatavate nõuetega.

V. JUHENDAMISE PÕHIMÕTTED

5.1. Juhendaja kinnitamine

Üliõpilasel on juhendaja, kes annab lõputöö osas nõu, lähtudes kehtivatest juhendamiskoormuse määradest.

Lõputööde juhendajate kinnitamise kord on selgitatud eeskirja lisa 4.

5.2. Üliõpilase ja juhendaja koostöö

Lõpetaja õigused ja kohustused:

- 1) Oma töö andmete ja seisukohtade õigsuse eest vastutab ainult üliõpilane;
- 2) Üliõpilane peab juhendajaga teema valiku küsimuses ja bakalaureusetöö kavandi koostamisel nõu pidama ning saama sellele juhendaja heakskiidu;
- 3) Üliõpilasel on õigus konsultatsioonidele 30 akadeemilise tunni ulatuses bakalaureusetöö ja 50 akadeemilise tunni ulatuses magistritöö puhul, kusjuures juhendamise/konsulterimise aeg hõlmab ka töö läbilugemiseks kuluvat aega;
- 4) Töö koostamise käigus tekkinud probleemide ja küsimustega pöördub üliõpilane juhendaja poole selgituste ja nõu saamiseks;
- 5) Üliõpilane on kohustatud teavitama juhendajat esilekerkivatest raskustest ja võimalikest muudatustest probleemipüstituses või teema sõnastuses;
- 6) Juhendaja ja juhendatavate omavaheliste probleemide ja arusaamatuste puhul, mida ei saa muul moel lahendada, on üliõpilasel õigus pöörduda õppejuhi poole;
- 7) Tudeng peab kinni töö koostamise tähtaegadest ja korrast ning korraldab koostöö juhendajaga neile vastavalt;
- 8) Töö lõppversioon tuleb juhendajale esitada mitte hiljem kui 10 tööpäeva enne ÜTI direktori korraldusega määratud lõputööde esitamise tähtaega, kui ei ole saadud juhendajaga teistsugusele kokkuleppele.

Juhendaja õigused ja kohustused:

- 1) Juhendaja abistab vastavalt kokkulepitud ajakavale teema valikul, uurimisprobleemi ja hüpoteeside/uurimisküsimuste sõnastamisel, aitab valida meetoodikat, soovib kirjandust, järgib üldjoontes töö vastavust sisulistele ja vormilistele nõuetele ning tagasisidestab töö lähenemisviisi;
- 2) Juhendaja juhib tähelepanu vigadele ja puudustele töös, nõrkadele kohtadele argumentatsioonis ja töö ülesehituses, hindab uurimismetoodikat ja terminoloogiat, töö stiili ja keelt;
- 3) Lõputöö juhendajal on kohustus jälgida oma juhendatava lõputöö valmimist – vaheversioone, allikate kasutamist ning suhtlust tehisintellektiga. Juhendaja võiks arutada tehisintellekti kasutamise temaatikat juhendamise alguses, võttes arvesse TLÜ ja ÜTI tehisintellekti kasutamise juhiseid. Juhendajal on õigus lõputööd kaitsmisele mitte lubada, kui ta leiab, et tehisintellekti kasutamisel ei ole järgitud TLÜ või ÜTI reegleid.
- 4) Juhendaja on kohustatud teavitama üliõpilast esilekerkivatest raskustest ja võimalikest muudatustest tema ajalistes võimalustes või koostöö korralduses;

5) Juhendajal on õigus lõpetada üliõpilase juhendamine, kui üliõpilane ei pea kokkulepitud tähtaegadest kinni, rikub uurimistöö eetikanõudeid või eirab järjekindlalt juhendajapoolseid soovitusi. Juhendamise lõpetamisest tuleb üliõpilast ja õppejuhti kirjalikult teavitada;

6) Juhendaja on kohustatud tudengile vastama 5 tööpäeva jooksul, kui eelnevalt ei ole teatatud teisiti;

7) Mahupiirangutest erinemisele nõusolekut andes peab juhendaja lisama ka erandi selgituse.

VI. RETSENSEERIMISE PÕHIMÕTTED

Töö retsensent juhindub töö hindamisel retsenseerimise juhistest (lisa XX). Retsensiooni pikkus võiks olla 300-800 sõna.

Retsensent peab töö hindamisel võtma arvesse ka potentsiaalset tehisintellekti kasutust, sh hindamise raames. Hindamise aluseks on instituudi tehisintellekti kasutamise hea tava. Retsensendil on õigus tutvuda töö vaheversioonidega. Retsensendil on kohustus märkida retsensiooni kõik kahtlused tehisintellekti ebakorrekse kasutuse osas, et komisjon ja töö autor saaks kaitsmiseks valmistuda.

VII. LÕPPSÄTTED

6.1. Lisad

Eeskirja lisad:

1. Lõputööde vormistamine ja viitamine;
2. Bakalaureusetöö hindamiskriteeriumid;
3. Magistritöö hindamiskriteeriumid;
4. Lõputööde menetlemise toimingud ja kaitsmine;
5. Lõputööde retsenseerimise juhend retsensendile;
6. Lõputöö esilehe näidis;

6.2. Muutmine ja täiendamine

Eeskirja muudetakse instituudi direktori otsusega. Ettepanekuid eeskirja muutmiseks võib teha suunajuht, õppekavade juhid või instituudi õppekolleegium.

Eeskirjaga sätestamata küsimusi otsustavad õppejuht või direktor, konsulteerides õppekava juhi ja/või suunajuhiga.

6.3. Jõustumine ja üleminekusätted

Eeskiri jõustub instituudi direktori kinnitamise hetkel.

Eeskirja jõustudes lõppeb varasemate sama valdkonda sätestanud instituudi õigusaktide kehtivus.

Enne eeskirja jõustumist instituudis nõuetekohaselt kaitsmiseks esitatud lõputööde kaitsmine toimub kaitsja valikul varem kehtinud või käesoleva eeskirja reeglite alusel.

LISA 1 – LÕPUTÖÖDE VORMISTAMINE JA VIITAMINE

I. TÖÖ ÜLESEHITUS

1.1. Lõputöö osade sisu

Töö võimalike osade sisu on kokkuvõtlikult järgmine:

- tiitelleht (vt lisa 6);
- lühiülevaated
- sisukord – töö põhiosast tuleb sisukorras kajastada kõiki numeratsiooniga tähistatud pealkirju. Sisukorda lisatakse, kuid ei numereerita: sissejuhatus, kokkuvõte ja järeldused, kirjanduse loetelu, lühendite loetelu jm töö iseseisvad osad;
- lühendite loetelu (vajadusel) – töös kasutatavad lühendid ja märgised täissõnaliste väljendustega;
- sissejuhatus – autoripoolne teema valiku, teema uudsuse ja aktuaalsuse põhjendus; uurimisprobleemi määratlemine, töö uurimisküsimuste (vajadusel eristada: põhilised uurimisküsimused ja alauurimisküsimused) formuleerimine, uurimisteema või uurimisfookuse piiritlemine, kasutatava andmestiku ja meetodite lühikirjeldus. Sissejuhatus lõpeb lühiülevaatega töö struktuurist. Sissejuhatus seega piiritleb teema, selgitab selle valikut, annab ülevaate küsimuse senisest uuritusest, metodoloogilised lähtekohad, püstitab uurimisküsimused ning tutvustab, vajadusel ka põhjendab töö ülesehitust. Suurema mahu korral võib metodoloogiat käsitleda eraldi teemaarenduse osas. Sissejuhatustes ei tooda ära teoreetilise ja empiirilise analüüsi käigus saadud tulemusi (sh hüpoteese) ja järeldusi; sissejuhatus tervikuna ei tohiks ületada 1/10 töö põhiosa mahust;
- teoreetiline osa – teoreetilises osas antakse ülevaade uurimisteemaga seotud varasematest teemakohastest teoreetilistest käsitlustest või/ja olulisematest uuringutest. Teoreetiline osa aitab paigutada uurimisprobleemi laiemasse teoreetilisse raamistusse ning selgitada lahti põhilised kontseptid ja mõisted, mida uurimistöös kasutatakse. Teoreetiline osa sisaldab vaid materjali, mis haakub püstitatud uurimisprobleemi ja uurimisküsimustega. Teoreetiline osa võib olla aluseks hüpoteesidele (deduktiivse uurimisstrateegiaga tehtud, enamasti kvantitatiivsed tööd). Hüpoteesid peaksid tulenema otseselt teooriast või/ja varasematest uuringutest. Hüpoteesid võib tuua eraldi alapeatükis teooria osa lõpus. Kusjuures peab olema selgelt ära näidatud, kuidas hüpoteesid teooriast/varasematest uuringutest välja kasvavad.
- uurimistöö metoodika – põhjendab autor vajadusel täpsemalt oma metoodilisi valikuid ja kirjeldab metodoloogilisi protseduure. Vastavalt uurimistöö tüübile võib ära tuua ka täpsema valimi või kasutatud muutujate kirjelduse, mille võib esitada ka eraldi alapeatükkidena:

- andmekogumismeetod – kirjeldatakse lühidalt andmekogumisprotseduuri, põhjendatakse meetodi valikut, vajadusel antakse lühiülevaade spetsiifilisematest andmeanalüüsi tehnikatest ja nende olemusest (ennekõike kvantitatiivsed uurimistööd);
- valim (nt. küsitlusmeetodil tehtud kvantitatiivanalüüside, kvalitatiivintervjuude, tekstianalüüsi, dokumendianalüüsi, kontentanalüüsi puhul) – näidatakse ära valimi suurus, tüüp või koostamise protseduurid (kvalitatiivanalüüsis uuritavate väljavalmimise kriteeriumid, viited uuringu läbiviimise kontekstidele/kohtadele). Tuuakse ka ära ajavahemik millal empiiriline uuring läbi viidi. Vajadusel põhjendatakse valimi suuruse või koostamisega seotud aspekte ning iseloomustatakse lühidalt valimi põhilisi karakteristikuid (nt. sotsiaaldemograafilisi) ning valimi põhjal saadavate tulemuste seletusulatust;
- muutujad (kvantitatiivanalüüsi puhul) – tuuakse ära põhilised uurimistöös kasutatud sõltuvad ja sõltumatud muutujad ja demonstreeritakse, kuidas on need täpsemalt operatsionaliseeritud.

Kvantitatiivanalüüsi puhul tuleb ära tuua ka töös kasutatavad andmeanalüüsi meetodid/tehnikad ja valikut põhjendada. Juhul, kui andmete töötamiseks kasutatakse mõnda spetsiaalset tarkvara (SPSS, Excel, NUDIST, jms.), siis tuleb ära tuua ka antud programmi nimi ja versiooni number (nt. SPSS 12.0).

- empiiriline analüüs – moodustab töö kandva osa ja peaks hõlmama u. 2/3 töö mahust. Empiiriline analüüs peab ennekõike vastama töös püstitatud uurimisküsimustele, mitte arutlema teemade üle, mis väljuvad uurimistöö fookusest.
- kokkuvõte ja järeldused – esitatakse kokkuvõtlikult töö olulised järeldused ning püütakse vastata töö sissejuhatuses püstitatud uurimisküsimustele ning uurimisprobleemile. Arutletakse analüüsi tulemuste tähenduse üle, asetades need laiemasse ühiskondlikku või/ja teoreetilisse konteksti. Autor peaks suutma ka välja tuua uurimistöö metodoloogilised ja analüütilised piirangud käsitletud uurimisprobleemi mõistmisel ning vajadusel olema seega ka enesekriitiline. Samuti peab autor järeldustes selgelt välja tooma, milline on tema uudne uurimuslik panus antud teema käsitlemisel. Kokkuvõtva osa lõpus visandatakse lühidalt edaspidised uurimisvõimalused ja perspektiivid, mis suunas peaks antud teema teaduslik läbitöötamine jätkuma. Kokkuvõttes ei tooda sisse uut teavet ega viidata enam uutele allikatele, mida eelnevas analüüsis pole kasutatud.
- kasutatud allikate loetelu – kasutatud allikate loetelus on esitatud kõik ja ainult need allikad, millele on viidatud. Allikad esitatakse tähestiku järjekorras esimese autori perekonnanimest lähtudes. Suurema hulga ja spetsiifiliste allikate puhul võib neid parema jälgitavuse huvides ka rühmitada, vastavaid allikate rühmi pealkirjastades (nt. empiirilised allikad, õigusaktid, jne.). Soovitav on kasutada APA viitamisstiili ja juhendada lõputööde eeskirja Lisa 1 toodud viitamise näidetest. Kokkuleppel

juhendajaga on lubatud ka teised viitamisstiilid, kuid neid tuleb kasutada korrektselt ja järjepidevalt.

- lisad – siin antakse põhiteksti mittemahtuvad alusandmed ning tulemuste kontrolliks vajalikud andmed, kui see on nende sisu ja mahtu arvestades võimalik. Lisade juurde tuleb märkida nende allikas või allikad. Suuremahulised tabelid, joonised, väljavõtted allikatest (näiteks dokumentidest), uurimismetoodika üksikasjalik kirjeldus jm. andmed ja abimaterjalid, mis on vajalikud töö seisukohtade kinnitamiseks/illustreerimiseks tuleks samuti esitada lisadesse. Iga lisa nummerdatakse ning alustatakse uuel lehelt. Lisad ei tohi ületada 20% uurimistöö mahust.

Märkus: puhtalt teoreetilise uurimistöö puhul asendab teoreetilist, metoodika ja empiirilise analüüsi osa üldine temaatiline analüüs, kus vaadeldakse probleemi varasemaid käsitlusi või teooriaid, mis on töö aluseks ja arendatakse välja enda analüütiline vaatenurk või teooriaid sünteesiv/võrdlev perspektiiv. Temaatilise analüüsi peatükid peavad olema loogilises järgnevuses. Uurimistöös peavad muus osas olema samad kohustuslikud sisu osad, mis ka empiirilistes töödes: sissejuhatus, kokkuvõte ja järeldused, kasutatud allikate loetelu, lisad.

II. VORMISTAMINE

2.1. Üldsoovitused

Töö iseseisvad koostisosad (peatükid, kokkuvõte, kirjanduse loetelu jne) algavad uuel lehelt.

Pealkirjad peavad muust tekstist selgelt eristuma. Töö liigendatuse esiletoomiseks on soovitatav kasutada pealkirjade ees kuni kolmetasandlist numeratsiooni (nt. 1.; 1.1.; 1.1.1). Väiksemate alajaotuste puhul on pealkiri ülejäänud tekstist soovitatav eraldada paksu ja/või kaldkirja kasutades. Kui pealkiri on eraldi real, siis selle lõpus punkti ei ole. Kui pealkiri on samal real edasimineva tekstiga, on selle lõpus punkt.

Lõputöö stiil peaks olema arusaadav, ilmikas, loogiline ja kompaktne. Hoiduda tuleks liigsest sõnavoolavusest ja tarbetutest kordustest, keerulistest lausekonstruktsioonidest, kantseliidist ja mittevajalikest võõrsõnadest. Slängilikku ja ajakirjanduslikku keelekasutust tuleks vältida. Töö keelekasutus peaks olema akadeemiline. Soovitatav on kasutada neutraalset kõnepruuki, s.t. “mina-vormi” asemel “autor” (nt. “Autor järeldab eelnevast, et...”).

2.2. Tabelid, joonised

Töös kasutatavad tabelid, joonised, pildid jne tuleb pealkirjastada ja vajadusel viidata. Tabelid ja joonised nummerdatakse jooksvalt (soovitatav tavaliste järjekorranumbritega 1,2,3,4...) ning paigutatakse teksti sisse pärast nende esmakordset mainimist/viidet tekstis.

Tabelite pealkirjad kirjutatakse tabelite kohale, kõik muu visuaalne materjal (sh fotod) on joonised ja nende pealkirjad kirjutatakse joonise alla. Tabelitele ja joonistele kirjutatakse sisuline pealkiri (näiteks: Tabel 1. Lõputööde teemad) ja allkiri allikaviitega (näiteks: Allikas: autori koostatud). Kui autor kasutab kirjandusest pärinevaid jooniseid või tabelleid, tuleb algallikale viidata. Tabelitele ja joonistele viidatakse tekstis konkreetselt tabeli numbrile viidates (Näiteks: "Tabelist 2 näeme, et..."). Lubamatu on esitada tabelit/graaфикut sellele tekstis viitamata. Ei ole hea toon kõike tabelis/joonisel leiduvat ümber jutustada, vaid tuleks keskenduda põhilistele tulemustele, tabeli loogika lahti seletamisele, kui see pole enesestmõistetav. Või siis tabelis kasutatud mõistete tähendusele juhul, kui samu mõisteid varasemas tekstis kasutatud pole. Kui tabel/joonis jätkub järgmisel leheküljel pannakse nii eelmise lehekülje lõppu kui uue algusesse märke: "jätkub".

Tabelitele ja joonistele märkusi/selgitusi lisades tehakse seda joonealauste märkustena, kasutades selleks eraldi stiili (soovitavalt tähti: a, b, c, d... või tärne, aga kindlasti mitte tavanumeratsioonis joonealuseid märkusi, et tabelite/jooniste märkusi ja tavatekstis esinevatest joonealustest märkustest segaduste vältimiseks eristada).

Valemid eraldatakse muust tekstist tühikutega, et nad oleksid eraldi real ja selgelt eristatavad.

2.3. Tsiteerimine

Tsiteerimisel esitatakse sõnasõnalt autori tekst, mis pannakse jutumärkidesse, väljajäetavad sõnad asendatakse nurksulgudes punktiiriga: [...]. Tsitaadis pole lubatud erinevatest kohtadest võetud lausekatkendeid liita üheks lauseks. Lühemad tsitaadid (hõlmavad mitte rohkem kui kaks lauset või/ja kaks rida) tuuakse tekstis ära jutumärkides.

Pikemate tsitaatide või kvalitatiivintervjuude illustreerimiseks toodud tsitaatide puhul eraldatakse tsitaat ülejäänud tekstist nii, et tsitaadi algust ja lõppu eraldab ülejäänud tekstist reavahe ning tsitaat vormindatakse väiksemas kirjasuuruses kui ülejäänud tekst (nt. soovitatav kirjasuurus 9 või 10, kui ülejäänud töö tekst on suurus 12).

III. VIITAMINE

3.1. Üldsoovitused

Töös tuleb viidata kõiki kasutatud allikaid. Teiste autorite ideede, mõtete, järelduste ja andmete (sh. tabelite, graafikute, jooniste jne.) kasutamine ja refereerimine ilma viitamata on plagiaat. Plagiaat on karistatav ning võib Tallinna Ülikooli õppekorralduse eeskirja kohaselt lõppeda üliõpilase eksmatrikuleerimisega.

Viidet pole vaja tuua juhul kui:

- tegemist on autori enda andmete, uurimistulemuste, ideede ja järeldustega;

- tegemist on enesestmõistetavate tõdemuste või üldteada faktidega.

Soovitav on kasutada APA (*American Psychological Association*) viitamisstiili (täpsemalt APA 7th edition versiooni) ja juhendada allpool toodud viitamise näidetest. Kokkuleppel juhendajaga on lubatud ka teised viitamisstiilid (nt. joonealune viitamine), kuid neid tuleb kasutada korrektselt ja järjepidevalt.

Lõputööde puhul eeldatakse üliõpilastelt akadeemiliselt kvaliteetsete allikate kasutamist, milleks on: artiklid teadusajakirjadest, monograafiad, tunnustatud kirjastuste poolt välja antud kogumikud. Samavõrd aktsepteeritud allikates on ka akadeemiliste või tunnustatud (rahvusvaheliste) organisatsioonide poolt välja antud uuringuraportid või andmebaasid. Mõnevõrra ettevaatlikum võiks olla publitseerimata konverentsiettekannete ja populaarteaduslike ajakirjaartiklite kasutamisel. Rohke õpikutele, sõnastikele või üldentsüklopeediatele viitamine pole hea akadeemiline toon ning neile võiks viidata pigem siis, kui vastav materjal pole teistest asjakohasematest allikatest kättesaadav. Sama kehtib ka tudengite lõputöödele viitamise puhul. Ajalehtede arvamused on sobilik kasutada pigem empiirilise või illustreeriva materjalina – kindlasti ei tohiks need lõputöös olla kaalukaks allikateks teoreetiliste seisukohtade formuleerimisel. Sama kehtib ka ajaveebide (blogide) puhul.

Lõputöös ei viidata läbitud loengute materjalidele välja arvatud juhul, kui viidatud materjalid sisaldavad õppejõu enda originaalset panust mõne teoreetilise perspektiivi edasiarendamisse või originaalseid andmeid, mida ei saaks kätte teistest allikatest. Mitte-akadeemilisi allikaid kasutada mitte-akadeemiliselt, tuleb olla allikakriitiline ning suvaliste internetist leitud allikate kasutamine ei ole soovitatav. Sobimatud allikad või allikate sobimatu kasutamine mõjutab lõputöö hinnet.

Autori kogutud materjalide viitamine

Autori enda kogutud materjalid tuleb samuti viidata: märkida ära materjal läbi viidud küsitlustest või intervjuudest. Intervjuueritavate materjali kasutamiseks peab olema intervjuueeritava nõusolek sh nõusolek nimeliselt mainimiseks.

Intervjuudele viidatakse kas nimeliselt (kui on luba) või anonüümselt. Anonüümse intervjuu puhul intervjuud nummerdatakse ja viidatakse samale intervjuule sama numbriga läbi töö. Kui intervjuueeritav ei ole andnud nimeliselt viitamise nõusolekut, ei tohi avaldada ka muud intervjuud, mis teeb ta äratuntavaks, näiteks märkida ära tema spetsiifiline amet.

3.2. Tekstisisesed viited

Tekstisisesed viited esitakse sulgudes vahetult lause järel, milles viidatud allikat kasutati. Viites tuuakse ära autori nimi ja ilmumisaasta, mis eraldatakse omavahel komaga, nt. (näiteks: Lauristin, 2007). Autori nime puhul esitatakse ainult perekonnanimi (v.a. juhul, kui samanimelisi autoreid on rohkem kui üks, nt R.M. Smith ja J.D. Smith), institutsiooni puhul selle ametlik lühend, seaduse puhul tuuakse sulgudes ära vaid seaduse nimetus.

Kui viidatakse kasutatud teose kesksetele seisukohtadele ja järeldustele, mille puhul konkreetset teksti osa ei ole võimalik esile tuua, siis lehekülgedele viidata vaja ei ole. Lehekülje täpsusega viitamine on aga nõutav juhul kui:

- tegu on tsitaadiga;
- mujalt allikast võetud joonise või tabeliga;
- konkreetsete andmete, numbrite või väidetega, mida saab hiljem viidatud tekstist leheküljelise täpsusega üles leida ja kontrollida.

Kui joonis või tabel on autori enda looming või on koostatud tema kogutud andmete baasil, siis märgitakse allikaks "autor", näiteks: (Allikas: autor). Juhul, kui joonis või tabel pärineb mõnest teisest allikast, tuleb sellele kindlasti viidata, näiteks (Allikas: Lauristin, 2001, lk. 45). Juhul, kui joonis või tabel põhineb mõnel teisel autoril, kuid on oluliselt täiendatud (näiteks lisatud veel üks mõõde), tuleb vastavalt ka viidata (Allikas: Lauristin, 2001, lk. 45, autori täiendustega)

- Tsitaatidele viidatakse tekstisiselt samadel põhimõtetel nagu ka teistele teksti osadele.
- Kui ühele ja samale allikale viidatakse ühel leheküljel, järjestikku enam kui üks kord, võib pärast esimest viidet kasutada järgmiste viidete asemel lühendit "samas", näiteks: (samas, lk. 105). Ingliskeelses tekstis: (ibid., p. 105). Märkus: ÜTI lõputöös on "samas" viitamine lubatud, kuigi ametlikud APA reeglid seda ei toeta.

Üldiselt pole hea toon viidata ühte allikale järjest pikkade tekstilõikude kaupa, "ehk rakendada plokk-viitamist (pikk tekstilõik ja viide, pikk lõik ja viide ning kõik samast allikast). Ladus teadustekst sisaldab viiteid erinevatele allikatele ja temaatilisi üleminekuid. Samuti tuleb alati kaaluda, kas viidata tuleks mõtet või tervet lauset ja pikka sõnastust.

Näited tekstisestest viidetest

Järgnevalt on toodud mõned näidetekstisest viitamisest (tegu pole alati täpsete tsitaatidega ja viidetega reaalsele allikale, näited on pigem indikatiivsed). Loetelu ei ole ammendav ja täpsed viited sõltuvad allikast ja olukorrast.

Esimene on standardviide kahe autoriga.

- Sõltuvus ei ole ainult füüsiline sõltuvus uimastist vaid ka elustiilist, mis uimastitega kaasneb (Allaste ja Lagerspetz, 2006).

Leheküljetäpsusega viitamine (ingliskeeelses tekstis kasutatakse lühendit "p." – page või "pp." – pages):

- Üheksakümnendate aastate lõpul oli Eestis registreeritud umbes 30 erakonda (Toomla, 2005, lk. 219).

Kui autori nimi kajastub põhitekstis, siis seda vahetult järgnevas viites kordama ei pea:

- Näiteks uuris Rajasalu (2003) erinevalt eelmainitud töödest seost majanduskasvu dünaamika ning majandusvabaduse taseme vahel.

Kui tekstil on kolm või enam autorit, siis mainitakse vaid esimest autorit, mille järel tuuakse lühend "jt." (inglisekeelses tekstis: et al.):

- Euroopa riikide puhul on eristatud erinevat tüüpi tööturu paindlikkuse ja töötajate kindlustatuse kombinatsioone (Pochic, Miller ja Smith, 2003)... Euroopa puhul on eristatavad nii avatud kui suletud tööturu mudelid (Pochic jt., 2003).

Kui lauses viidatakse korraga mitmete allikale, eraldatakse viitekirjed teineteisest semikooloniga:

- Rajasõltuvuse teesi käsitlemist leiame mitmetest heaoluriigi analüüsides (Bonoli, 2000; Pierson, 1999).

Kui lauses viidatakse korraga sama autori samal aastal ilmunud teoseid, siis eristatakse need järjestustähisena tähtedega a, b, c...:

- Võrgustike käsitlemised on poliitikateadustes viimasel kümnendil märgatavalt edasi arenenud ning reflektiivsus ja paindlikkus on siinkohal uuteks märksõnadeks (Torfting, 2009a; Torfting, 2009b).

Kui allikal on pikk pealkiri (nt. dokumentide, veebilehtede, seadusaktide puhul), tuleks viidata pealkirja lühendades ning punktiirjoont kasutades (lühendatud pealkiri peaks muidugi olema jätkuvalt eristatav sarnase nimetusega teistest allikatest). Seadustele ja institutsioonidele viidates võib kasutada ka lühendeid. Allika esmaviitamisel oleks soovitatav allika täielik pealkiri esialgu välja kirjutada, kui pealkiri pole liiga pikk:

- 2000. aastal läbi viidud Euroopa töötingimuste uurimus näitas, et tööstress on seljavalude järel tööga seonduvate terviseprobleemide hulgas teisel kohal (Euroopa Töötervishoiu...2001).

Kui lauses räägitakse õigusaktist, tuuakse viitena nende nimi või lühend ja vajadusel sätte number.

„Eesti on riiklikult korralduselt ühtne riik, mille ala haldusjaotuse sätestab seadus“ (Põhiseadus, § 2).

Viidates tekstisiselt võrgulehtedele või muudele veebimaterjalidele viidatakse alati vaid nende pealkirjale või nimetusele. NB! Tekstisisesse viitesse ei lisata mitte kunagi veebiaadressi.

- Puuetega inimeste poliitika kujundamisel on Sotsiaalministeeriumi kõrval olulist rolli mänginud ka mitmed puuetega inimesi ühendavad kodanikeühendused (Sotsiaalministeerium, 2011).

Kui tekstisiselt viidatakse rohkem kui kahele lausele korraga, siis tuleks tekstisene viide paigutada viimast lauset lõpetava punkti järele (vaata hoolega tekstisisese viite paigutust järgnevas näites):

- Demokraatiate puhul on eristatavad erinevad osised: protseduurilised, substantiivsed ja õiguslik formaalsed. See viitab täiesti erinevatele demokraatiakäsitlustele, mis ei pruugi olla üksteisega kokkusobivad. (Tilly ja Sanders, 1998) Vaadates Lääne-Euroopa riikide demokraatiakogemust...

3.3. Allikaviited (allikate loetelu kirjed töö lõpus)

Allikate nimekirjas esitatakse ainult need materjalid, millele lõputöö tekstis on viidatud. Kui allikaloendis leidub allikaid, mida pole tekstis eelnevalt viidatud või mõni tekstis viidatud allikas on loendist puudu, siis võidakse seda lugeda tõsiseks eksimuseks viitamisreeglite vastu.

Allikad esitatakse terviknimekirjana ja tähestiku järjekorras. Suuremate ja spetsiifiliste allikarühmade puhul võib neid rühmitada ka alajaotusteks (nt. empiirilised allikad, õigusaktid). Rühmitamist kasutatakse vaid juhul, kui see on allikaloendi parema jälgitavuse seisukohalt tõepoolest vajalik.

Allikaviite kirje peaks sisaldama üldjuhul järgimisi kohustuslikke elemente: autor, ilmumisaeg, pealkiri, väljaandmise koht (linn, kirjastus), DOI aadress (või allika olemasolu kinnitav veebiaadress). Kui autoreid on kuni 20, tuleb kõik allikas välja tuua, järgides APA vormistust.

Kõigile kasutatud akadeemilistele allikatele tuleb lisada DOI aadress (DOI kood) nii, et allikas oleks hõlpsasti verifitseeritav. Juhul, kui allikal pole DOI aadressi/koodi (näiteks vanemad allikad, või allikale pole DOI koodi omistatud), tuleb tuua vastav ja sobilik veebiaadress, mis antud allika olemasolu tõendab. Veebiaadressi võib jätta lisamata ainult sel juhul, kui kasutatud allikast pole tõesti ühtegi elektroonilist jälge (nt. käsikirjalised arhiivimaterjalid).

Sama autori publikatsioonid esitatakse ilmumisaastate järjekorras, alustades vanematest ja lõpetades uuematega ja kui ühel autoril või organisatsioonil on samal aastal ilmunud mitmeid väljaandeid, lisatakse aastaarvu juurde järjestustähisena täht a, b, c jne. Tähed peavad olema samad, kui tekstisisestes viidetes.

Viitekirjed peaksid olema vormistatud lõputöö keeles. Kui lõputöö on kirjutatud eesti keeles, siis kasutate näiteks lühendeid: "ja", "toim.". "lk.", "jt." Kui töö keel on inglise keel, siis vastavalt: "&", "ed.", "pp.", "etc."

Kui allikas on võõrkeelne, siis oleks vaja allikas (vähemalt selle pealkiri) tõlkida keelde, milles lõputöö on kirjutatud ja lisada vastav tõlge nurgelistes sulgudes originaalpealkirja järele. Tõlget ei ole vaja ingliskeelsete ja eestikeelsete allikate puhul. Kõigi teistes keeltes toodud allikate pealkirjad tuleks varustada vastava tõlkega.

Näited allikaloetelust. Viidatakse põhimõttel: Autor(id) (aasta). Pealkiri. Ajakirja nimetus, köide, (nr), lk. DOI aadress.

- Katz, R. S., & Mair, P. (1995). Changing models of party organization and party democracy. *Party Politics*, 1 (1), 5-23.
<https://doi.org/10.1177/1354068895001001001>
- Harlow, H. F. (1958). Fundamental principles for preparing psychology journal articles. *Journal of Comparative and Physiological Psychology*, 55, 893-896.
<https://psychclassics.yorku.ca/Harlow/editorial.htm>

Märkus: viimasel juhul on artikkel nii vana, et talle pole omistatud DOI koodi – toodud on veebilink, kus artikli tekst on kättesaadav.

- Toots, A., ja Idnurm, T. (2009). Revolutsioon, mida ei toimunud ehk e-õppe arengu senised tulemid. *Riigikogu Toimetised*, 19, 159-170.
<https://rito.riigikogu.ee/eelmised-numbrid/nr-19/revolutsioon-mida-ei-toimunud-ehk-e-oppe-arengu-senised-tulemid/>

Märkus: viimasel juhul pole ajakirjal kindlat numbrit (issue), on aga teada vaid köite (volume) number, samuti pole omistatud DOI koodi, mistõttu on toodud viide ajakirja kodulehele.

Muud artiklid: populaarteadus, trükimeedia

- Oone, K. (04.05.2004). Kogumispensioni edulugu. *Eesti Päevaleht*.
<https://arileht.delfi.ee/artikkel/50983065/kogumispensioni-edulugu>
- Stewart, H. (14.08.2013). Eurozone climbs away from the precipice, but crisis hasn't gone away. *The Guardian*.
<https://www.theguardian.com/business/2013/aug/14/eurozone-crisis-has-not-gone-away>

Kui meediaväljaande lool ei ole märgitud autorit, märgitakse autoriks väljaanne, näiteks BBC, ERR jne.

- The Economist (28.08.2003). A nervous new arrival on the European Union's block. *The Economist*, 58-59. <https://www.economist.com/special-report/2003/08/28/a-nervous-new-arrival-on-the-european-unions-block>

Raamatud ja monograafiad

Viidatakse põhimõttel: Autor (aasta). Pealkiri. Ilmumise koht: Kirjastus. DOI aadress.

- Linz, J. J., & Stepan, A. (1996). *Problems of democratic transition and consolidation*. London: The John Hopkins Press.
https://www.press.jhu.edu/books/title/2194/problems-democratic-transition-and-consolidation?srsItd=AfmBOorhBXtkQoEqH5tdg4j5JseIS5q9_QrUH2I1qcYLyy-riQVPhshA

Märkus: viimasel juhul on tegemist vanema allikaga, millele pole ilmselt DOI koodi omistatud; toodud on veebilink, mis siiski tõendab antud allika olemasolu.

- Sarkar, B. (toim.) (2024). *The Baltics in a changing Europe*. Cham: Springer Nature. <https://doi.org/10.1007/978-981-97-5890-6>
- Stevenson, H. (2025). *Global environmental politics. Problems, policy, and practice*. London, New York: Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/ee/universitypress/subjects/politics-international-relations/international-relations-and-international-organisations/global-environmental-politics-problems-policy-and-practice-2nd-edition?format=PB&isbn=9781009416825>

Märkus: viimasel juhul on tegemist uuema allikaga, aga DOI koodi pole isegi kirjastuse kodulehel toodud, seetõttu on toodud veebilink kirjastuse kodulehele, kus allikas on leitav.

- Lauristin, M., Vihalemm, P., Kalmus, V., & Vihalemm, T. (toim.). (2017). *Eesti ühiskond kiirenevas ajas : uuringu "Mina. Maailm. Meedia" 2002-2014 tulemused* Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus. <https://www.apollo.ee/et/eesti-uhiskond-kiirenevas-ajas.html>

Artikkel või peatükk kogumikus

Viidatakse põhimõttel: Autor (aasta). Artikli pealkiri. Kogumiku toimetaja, Kogumiku pealkiri (artikli lk-d). Ilumise koht: Kirjastaja. DOI aadress.

- Massaro, D. (1992). Broadening the domain of the fuzzy logical model of perception. Kogumikus H. L. Pick, Jr., P. van den Broek, & D. C. Knill (toim.), *Cognition: Conceptual and methodological issues* (lk. 51-84). Washington, DC: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10564-003>
- Jenkins-Smith, H C., Nohrstedt, D., Weible, C. M. & Ingold, K. (1993). The Advocacy Coalition Framework: An Overview of the Research Program. Kogumikus C. M. Weible & P. A. Sabatier (toim.), *Theories of the Policy Process* (lk. 135-172). London, New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429494284>

Märkus: Kui vastav kogumikuartikkel eraldi pole varustatud DOI koodiga, võib ka panna DOI aadressi vastavale kogumikule tervikuna (võib olla leitav vastava kogumiku välja andnud kirjastuse kodulehel).

- Kalev, L., ja Roosmaa, L. (2012). Riikluse ülesehitamine. Kogumikus R. Vetik (toim.), *Eesti poliitika ja valitsemine 1991 – 2011* (lk. 8-10). Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus. <https://www.tlu.ee/pood/tlu-kirjastuse-raamatud/126-eesti-poliitika-ja-valitsemine-19912011-.html>

Märkus: Viimasel juhul pole DOI aadress tuvastatav, seega on toodud veebilink vastava kogumiku välja andnud kirjastuse kodulehele, kus antud artikli leiab.

Ühe autori samal aastal ilmunud väljaanded:

- Toots, A. (2004a). The role of values in citizenship education: A comparative study of Estonian and Russian-speaking schools in Estonia. *International Journal of Educational Research*, 39 (6), 565-576. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2004.07.005>
- Toots, A. (2004b). Turud, tarbijad ja poliitika: Eesti sotsiaalkindlustusreformide analüüs tarbijakäitumise perspektiivist. *Acta Politica*, 1, 111-119. <http://publications.tlu.ee/index.php/actapoliticaestica/article/view/13>

Märkus: Viimasel juhul pole DOI aadress tuvastatav, seega on toodud veebilink vastavale artiklile ajakirja kodulehel.

Publitseerimata teosed

- Ibenskas, R. (2010). *Does party membership matter for party system institutionalisation? The case of Lithuania*. Paper presented at the 60th Political Studies Association Annual Conference, Edinburgh, UK, 15.06 – 18.06.
- Kask, U. (2004). *Eesti avaliku sektori reform 1996-2003* [Avaldamata magistritöö, Tartu Ülikool, Avaliku halduse osakond].

Publitseeritud (üliõpilase) lõputöö

- Murusalu, M. (2024). *Presidendi mitteformaalne võim ja mitteformaalsete institutsioonide kujunemine Eestis (2001-2021)* [Magistritöö, Tallinna Ülikool, Ühiskonnateaduste instituut]. ETERA, <https://www.etera.ee/s/l29ZvkPsgj>

Uuringuraportid, andmebaasid:

Viidatakse põhimõttel: läbiviija (või autor/autorid), publitseerimise aasta, uuringu nimetus või viide uuritud muutujale vastavas andmebaasis. Veebimaterjali puhul tuleb sulgudes märkida veebilehe viimase külastuse kuupäev.

- Statistikaamet (2024). *Töötuse määr*. <https://stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/tooelu/tooturg/tootuse-maar> (29.09.2025).
- Eurostat (2025). *Gini coefficient of equivalised disposable income*. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tessi190/default/table> (29.10.2025).

Märkus: alternatiivina võib kasutada ka DOI aadressi, kui see on vastavate andmete juurde toodud, näiteks Eurostat'il on.

- Jakobson, M-L., Balcere, I., Loone, O., Nurk, A., Saarts, T., & Zakeviciute, R. (2012). *Populism in the Baltic States*. Tallinn: Avatud Eesti Fond. http://www.oef.org.ee/fileadmin/media/valjaanded/uuringud/Populism_research_report.pdf (10.11. 2020).

Veebilehed

Veebilehed on kõik leheküljed, mida ei saa kategoriseerida artikli, raamatu, raporti vms alla. Viitamine on üldiselt järgnev: autor (või vastava institutsiooni/kodulehe nimetus, kui autorit pole täpselt teada), aasta või kuupäev, materjali nimetus, aadress. Lisatakse võrgulehe aadress ja kuupäev, millal lõputöö autor seda viimati kuvas.

- Soome Vabariik. *Laki aikuiskoulutustuesta* [Täiskasvanukoolituse seadus] 28.12.2000/1276. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20001276> (05.03.2009).
- Smith, R. (1999). *University Colleges in Gotland*. <http://www.gotland.com> (05.05.2008).
- NATO. (i.a.). *De-bunking Russian disinformation on NATO*. <https://www.nato.int/cps/en/natohq/115204.htm> (12.10.2022).
- Vabariigi Valimiskomisjon. (2023). *Riigikogu valimised 2023*. <https://www.valimised.ee/> (29.09.2023).

Sotsiaalmeedia ja audiovisuaalse meedia viitamise puhul tuleb järgida täpseid APA reegleid.

Intervjuud

- Raud, R. (2007). *Intervjuu Tallinna Ülikooli rektor Rein Rauaga*. Tallinn, 11. detsember 2007.

Antud juhul on tegemist autori enda läbi viidud intervjuuga. Kui intervjuu on pärit teisest allikast, toimub viitamine vastavalt allikatüübile.

Õigusaktid

Riigi Teataja. Esitatakse kujul õigusakti täielik nimi, Riigi Teataja ametlik kirje esimese ja vaatamise hetkel kehtiva redaktsiooni osas, võrgulehe aadress, vaatamise kuupäev. Võimalusel kasutada elektroonilist Riigi Teatajat. Kui õigusaktist elektrooniline versioon puudub (enamiku aktide osas 1918-95), tuleb anda Riigi Teataja ametliku kirje täisviide.

- Ülikooliseadus (RT I 1995, 12, 119; 2009, 15, 93). Võrgulehel <https://www.riigiteataja.ee/akt/13153093> (05.03.2009).

Euroopa Liidu Teataja. Esitatakse kujul õigusakti täielik nimi, Euroopa Liidu Teataja ametlik kirje, võrgulehe aadress, vaatamise kuupäev. Võimalusel kasutada elektroonilist Euroopa Liidu Teatajat (kättesaadav alates 1998). Võimalusel kasutada eestikeelset õigusakti.

- Nice'i leping, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut, Euroopa ühenduste asutamislepinguid ja teatavaid nendega seotud akte. Euroopa Liidu Teataja C 80 10.03.2001. Võrgulehel <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2000:080:SOM:EN:HTML> (05.03.2009).

Muud õigusaktid esitatakse kujul kehtestaja (eesti keeles), õigusakti täielik nimi (algupärase keeles, vajadusel lisada sulgudes tõlge), võrgulehe aadress, vaatamise kuupäev. Kehtestaja nimetuse asemel võib anda ka ametliku lühendi.

- Tallinn. Tallinna linna heakorra eeskiri. Tallinna Linnavolikogu määrus nr 45. Võrgulehel <https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=105031> (15.03.2019).
- Euroopa Nõukogu. Convention on the Reduction of Cases of Multiple Nationality and Military Obligations in Cases of Multiple Nationality (Strasbourg, 06.05.1963). European Treaty Series No 43. Võrgulehel <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/043.htm> (05.03.2009).

Viitekirjete vormistamise erijuhte, mida pole mainitud antud juhendis, ning lisa-informatsiooni APA viitamisstiili kohta leiate võrgulehelt: <https://owl.purdue.edu/>

LISA 2 – BAKALAUREUSETÖÖ HINDAMISKRITEERIUMID

Töö hindamisele eelnevalt tuleb tuvastada, kas töö vastab lävendkriteeriumitele:

- Töö uurimisteema seostub riigiteadustega/rahvusvaheliste suhetega;
- Töö ei ole plagiaat.

Kui töö on kas plagiaat või/ja töö teema ei haaku riigiteadustega, siis hinnata tööd hindeg "puudulik" (F). Seotus õppekavaga on üldnõue, mida ei mainita hinnete juures eraldi.

	A	B	C	D	E
Probleemi-püstitus	Probleem on aktuaalne, konkreetse valdkonna mõttes põhjendatud ja oluline, arendab edasi varasemaid töid või pakub rakendusliku lahendi. Probleem ja uurimisküsimused on selgelt sõnastatud, konkreetselt piiritletud ning vastavad suurepäraselt uurimistöö eesmärgile.	Probleem on aktuaalne ja oluline. Probleem ja uurimisküsimused on loogiliselt seostatud ning vastavad väga hästi uurimistöö eesmärgile.	Probleemi aktuaalsus ja olulisus on sõnastatud. Probleem ja uurimisküsimused on selged ja hästi seostatud.	Probleemi aktuaalsus ja olulisus pole veenvalt esitatud. Probleem ja uurimisküsimused on üldtasandil omavahel seostatud, kuid leidub üksikuid küsitavusi.	Probleem ja uurimisküsimused on laialivalguvad ning uurimistöö teemaga ainult vähesel määral seostatud.

Teoreetiline osa	Kasutatud on asjakohast akadeemilist kirjandust, mis katab töö seiskohalt olulisi allikaid ning loob seoseid eri autorite ja käsitluste vahel. Autor on töö valdkonna olulisi allikaid sünteesinud. Seos probleemi, teooria ja empiiria vahel on selge ning teooriat on empiirilises analüüsis süsteemselt rakendatud. Töö pakub teoreetilises või empiirilises plaanis senisesse teadmissesse uudset panust. Isegi kui see panus on tagasihoidlik, suudab tudeng seda töös välja tuua ja põhjendada.	Kasutatud on asjakohast akadeemilist kirjandust. Töö jaoks olulised ja asjakohased vaatenurgad on kaetud. Autor on töö probleemiga seotud allikaid kriitiliselt analüüsinud ja sünteesinud. Seos teooria, empiiria ja uurimisküsimuste vahel on selge ning teoreetilisi teadmisi on osatud empiirilises analüüsis rakendada.	Kasutatud on asjakohast akadeemilist kirjandust ning töö jaoks olulised ja asjakohased vaatenurgad on kaetud. Autor on töö probleemiga seotud allikaid vähesel määral kriitiliselt analüüsinud ja sünteesinud ning töö sisaldab autori loodud temaatilisi üleminekutekste. Seos probleemi, teooria ja empiiria vahel on arusaadav, teoreetilisi teadmisi on empiirilises analüüsis rakendatud, kuid seoseid on loodud vähesel määral.	Kasutatud on asjakohast akadeemilist kirjandust, mis katab enamasti töö seisukohalt asjakohaseid teoreetilisi käsitlusi. Autor on töö probleemiga seotud teooriat vähesel määral kriitiliselt analüüsinud ning töö sisaldab üksikuid autori loodud temaatilisi üleminekuid. Seos probleemi, teooria ja empiiria vahel on tuvastatav, teoreetilisi teadmisi on püütud hiljem empiirilises analüüsis rakendada, kuid seoste loomine on kohati ebapiisav.	Teooriaosa põhineb piiratud arvul akadeemilistel allikatel ning katab hädapäraselt ära töö seisukohalt asjakohaseid teoreetilisi seisukohti. Töö teooriaosa on referatiivne. Teooria, empiiria ja uurimisküsimused on omavahel üldsõnaliselt seotud. Teooria ja empiirilise analüüsi seos on nõrk.
-------------------------	---	--	--	--	--

Empiiriline osa	Empiiriliste andmete kogumise meetod sobib uurimisküsimustele vastamiseks ning meetodivalik on allikatele toetudes hästi põhjendatud ja uurimisväli piiritletud. Andmekogumise ja -analüüsi meetodeid on rakendatud korrektselt kõigis töö etappides. Kõik andmekogumise ja -analüüsi võtmemõisted on allikate põhjal defineeritud. Autor mõistab ja kirjeldab oma rolli uurijana. Valim või andmestik sobib uurimisküsimustele vastamiseks. Tulemuste esitamine on selge ja ülevaatlik ning järgib meetodi parimaid praktikaid. Valimit, uuringu läbiviimise protseduuri ja andmete analüüsi on kirjeldatud põhjalikult.	Empiiriliste andmete kogumise meetod sobib uurimisküsimustele vastamiseks ja meetodivalik on põhjendatud ja uurimisväli piiritletud. Andmekogumise ja -analüüsi meetodeid on rakendatud korrektselt kõigis töö etappides. Suurem osa andmekogumise ja -analüüsi võtmemõisteid on allikate põhjal defineeritud. Valim või andmestik sobib uurimisprobleemile vastamiseks. Autor mõistab ja on maininud enda rolli uurijana. Tulemuste esitamine on selge ja ülevaatlik. Valimit, uuringu läbiviimise protseduuri ja andmete analüüsi on kirjeldatud põhjalikult.	Empiiriliste andmete kogumise meetod sobib uurimisküsimustele vastamiseks ja uurimisprobleemi lahendamiseks, kuid meetodi valiku põhjendus ei ole piisav. Autor valdab kasutatud meetodit üldjoontes hästi, kuigi võib leiduda väiksemaid küsitavusi. Suurem osa andmekogumise ja -analüüsi võtmemõisteid on allikate põhjal defineeritud. Empiiriliste andmete hulk ja kvaliteet on piisav ja võimaldab uurimisküsimustele vastata. Tulemused on esitatud ülevaatlikult. Valimit, uuringu läbiviimise protseduuri ja andmete analüüsi on kirjeldatud piisavalt.	Empiiriliste andmete kogumise meetod sobib üldjoontes uurimisküsimustele vastamiseks ja uurimisprobleemi lahendamiseks. Meetodi valiku põhjendus pole piisav. Autor valdab valitud andmekogumismetodit mõningate probleemidega. Kõik esitatud empiirilised andmed on töö jaoks olulised ja seostuvad mingil moel uurimisküsimustega. Samas on andmeid, mille analüüs on puudulik. Empiiriliste andmete hulk ja kvaliteet ei pruugi olla piisav, aga võimaldab siiski teatud ulatuses uurimisküsimustele vastata. Tulemuste esitamine on konarlik. Valimi, uuringu läbiviimise protseduuri ja andmete analüüsi kirjeldus on kohati puudulik.	Empiiriliste andmete kogumise meetodi sobivus uurimisküsimustele vastamiseks ja selle valiku põhjendus on küsitavad. Valitud uurimismetodit kirjeldatakse väga üldises plaanis, selle rakendamisel on tehtud vigu. Töös esitatud empiirilised andmed ei ole kõik asjakohased ehk ei seostu piisavalt uurimisküsimustega. Tulemuste esitamine, valimi, uuringu läbiviimise protseduuri ja andmete analüüsi kirjeldus on puudulik.
------------------------	---	--	--	---	--

Järeldused ja soovitus	Kõik uurimisküsimused on saanud põhjaliku ja argumenteeritud vastuse. Järeldused, mis on seotud empiiria ja teoreetilise osaga, on selged ja esitatud analüütiliselt lüütiliselt. Järeldustes on uudeid lähenemisnurki või seoseid, mida on asetatud laiemasse teoreetilisse/ühiskondlikku konteksti. Töös on selgelt välja toodud soovitus ja edasised uurimisvõimalused ning valitud lähenemise uurimuslikud piirangud.	Kõik uurimisküsimused on saanud argumenteeritud vastuse. Töö järeldused on seotud empiiria ja teoreetilise osaga. Tulemuste üle on arutletud analüütiliselt, eri probleeme avavalt ning tulemusi laiemasse teoreetilisse/ühiskondlikku konteksti asetades. Töös on välja toodud soovitus ja edasised uurimisvõimalused.	Kõik uurimisküsimused on saanud selge vastuse. Järeldustes arutletakse tulemuste üle, kuid arutelu jääb pealiskaudseks ning analüütiliselt keskpäraseks. Järeldused on asetatud laiemasse konteksti, kuid arutelu jääb analüütiliselt nõrgaks. Töös on välja toodud üksikud soovitus ja edasised uurimisvõimalused.	Kõik uurimisküsimused on saanud vastuse, kuid erineva argumenteerituse astmega. Arutluskäik, kuidas tulemusteni jõuti, on tuvastatav. Järeldused jäävad üldiseks ning empiirilise/analüütiliselt nõrgalt põhjendatuks. Järelduste üle arutlemine ja nende laiemasse konteksti asetamine jääb napiks ning analüütiliselt nõrgaks. Töös on välja toodud üksikud soovitus või viited edasistele uurimisvõimalustele.	Põhilisele uurimisküsimusele on vastatud, kuigi sellest tulenevad järeldused on üldised ning empiirilise/analüütiliselt nõrgalt põhjendatud. Järeldused tulenevad eelnevast analüüsist, kuid on esitatud lihtsustatult ning tulemustest on tehtud mehaaniline ja pelgalt nentiv kokkuvõte. Töös puuduvad soovitus ja edasised uurimisvõimalused.
-------------------------------	---	---	--	---	--

Vormistus	Töö vormistus vastab nõuetele. Tekst on akadeemilises stiilis, keeleliselt ja grammatiliselt igati korrektne. Viitamine on korrektne.	Töö vormistus vastab nõuetele. Tekst on akadeemilises stiilis, keeleliselt ja grammatiliselt korrektne. Leidub üksikuid trükivigu. Viitamine on korrektne.	Töö vormistus vastab suures osas nõuetele. Viitamises ei ole põhimõttelisi vigu. Viitekirjete vormistamises on üksikuid vigu. Töö on valdavalt akadeemilises keeles, kuigi õigekirjas võib olla üksikuid ebakorrektsusi ja/või leidub trükivigu.	Töö vastab osaliselt vormistamise nõuetele. Viitamises on vigu, mis ei ole põhimõttelised.* Keelekasutuses leidub ajakirjanduslikku või kõnekeelset keelekasutust ning õigekeelsus- ja/või trükivigu.	Töö vastab osaliselt vormistamise nõuetele. Hoolimata viitamisvigadest on allikad siiski tuvastatavad. Autori mõtte jälgitavus on raskendatud, võib olla keelelisi ebakorrektsusi Viitamises võib leiduda mitmeid vormistuslikke **ja ka mõni põhimõtteline viga, kuid mitte plagiaati. Akadeemiline keelekasutus ei ole töös valdav: töö mitmes osas on ajakirjanduslikku ja kõnekeelset keelepruuki. Leidub mitmeid õigekeelsus- ja/või trükivigu, mis siiski ei takista teksti mõistmist.
------------------	---	---	---	--	--

Kaitsmine	Eeskujulikult vormistatud, näitlikustatud ja aja piires ette kantud esitlus. Silmapaistev kaitsekõne (s.o huvi loomine töö teema ja sisu vastu). Suurepärane teoreetilise materjali valdamine ja ülevaade töö tulemustest. Oma arvamuse esitamisel väga head argumendid ja oskus ennast väljendada. Sissejuhatuse ja kokkuvõtte sidusus. Küsimustele vastamine on täpne ja ammendav.	Korreektselt vormistatud ettekande esitlus. Pädev kaitsekõne esitus. Küsimustele vastates oskab üliõpilane vastuseid põhjendada ja argumenteerida.	Selge struktuuriga ettekanne, kus leidub mõningaid ebatäpsusi. Pädev kaitsekõne. Küsimustele vastused on osaliselt argumenteeritud.	Ettekande esitluses leidub mõningaid ebatäpsusi. Kaitsekõne on pädev, aga on puudusi kõne struktuuris ja esitamisviisis. Tekib raskusi oma seisukohtade põhjendamisel.	Ettekande esitluses leidub vastuolusid, vigu ja ebatäpsusi. Kaitsekõne jääb kohati arusaamatuks. Materjali mittevaldamine või ajast mittekinnipidamine. Küsimuste vastused ei ole argumenteeritud ja/või on kohati arusaamatud.
------------------	---	--	--	--	--

* Põhimõtteline viga viitamisel: allikas on viitamata; allika kasutamine on töö seisukohast mittevajalik või on lahknevusi tekstisiseste viidete ja kasutatud kirjanduse vahel; viitekirjete osad on esitatud valesti ja segadust tekitavas järjekorras; allikas ei ole tuvastatav.

** Vormistuslik viga viitamisel: lõputöö eeskirjaga kehtestatud viitamissüsteemide ebapiisav ja korrapärase järgimine; vormistuslikud ebakorrektsused viitekirjetes ja tekstisisestes viidetes.

LISA 3 – MAGISTRITÖÖ HINDAMISKRITEERIUMID

Töö hindamisele eelnevalt tuleb tuvastada, kas töö vastab lävendkriteeriumitele:

- Töö uurimisteema seostub riigiteadustega;
- Töö ei ole plagiaat.

Kui töö on kas plagiaat või/ja töö teema ei haaku riigiteadustega, siis hinnata tööd hindegaga “puudulik” (F).

	A	B	C	D	E
Probleemi-püstitus	Autor on toetunud probleemi käsitlemisel teiste autorite seisukohtadele ning uurimisvaldkonna varasematele töödele. Autor on esitanud diskussiooni, mis käsitleb probleemi uudest vaatenurgast. Uurimisprobleem ja -küsimused on selgelt sõnastatud ning peegeldavad seatud probleemi mitmetahuliselt, sh ilmneb autori panus probleemi põhjalikumasse lahendamisse.	Uurimisküsimused peegeldavad seatud probleemi mitmetahuliselt. Autor on toetunud probleemi käsitlemisel teiste autorite seisukohtadele ning uurimisvaldkonna varasematele töödele ning probleemipüstistust ja -käsitlust toetab diskussioon. Autor suudab positioneerida oma lähenemist valdkonna uurimistraditsiooni kontekstis ning valida metodoloogilise paradigma.	Autor on tõestanud probleemi aktuaalsust. Uurimisküsimused peegeldavad uurimisprobleemi mitmetahulisust ja tahkude vastastikuseid seoseid. Autor on toetanud probleemi teiste autorite seisukohtadega ning uurimisvaldkonna varasemate töödega, kuid diskussioon on vähene. Autor suudab määrata oma lähenemist valdkonna uurimistraditsiooni kontekstis ning valida metodoloogilise paradigma.	Probleem on seotud erialaga, kuid autor on tõestanud probleemi aktuaalsust vähesel määral. Uurimisprobleem on trafaretne ja vähemõõtmeline. Uurimisprobleem ja -küsimused on omavahel seostatud. Autor on toetanud probleemi teiste autorite seisukohtadega ning uurimisvaldkonna varasemate töödega, kuid puudub diskussioon. Autor suudab määrata oma lähenemist valdkonna uurimistraditsiooni	Probleem on seotud erialaga, kuid autor ei ole tõestanud probleemi aktuaalsust. Autor on toetanud probleemi eri autorite seisukohtadega, kuid puudub diskussioon. Probleemipüstistust toetab uurimisvaldkonna varasemate tööde ülevaade, kuid probleem ei ole uudne. Uurimisprobleem ja uurimisküsimused on vähesel määral seotud. Uurimisküsimused on laialivalguvad. Autor nimetab metodoloogilise paradigma.

	Autor suudab positsioneerida ja põhjendada oma lähenemist valdkonna uurimistraditsiooni kontekstis ning valida metodoloogilise paradigma.			kontekstis ning nimetab metodoloogilise paradigma.	
--	--	--	--	---	--

Teoreetiline osa	Teoreetiline lähtekoht katab arvukaid uurimisprobleemiga seostuvaid käsitlusi, mille hulgast on tehtud argumenteeritud valik. Autor näitab laialdasi teadmisi distsiplinaarsest uurimisprobleemist, mis asetub laiemasse diskussioonikonteksti. Teooriate esitus on analüüsiv, allikakriitiline ja sünteesiv. Teoreetilisi teadmisi on empiirilises analüüsis rakendatud süsteemselt ja loovaalt. Teoreetilise osa jaotamine peatükkideks ja alapeatükkideks on hästi põhjendatud ja loogiline. Teoreetilise osa peatükid ja alapeatükid on seotud uurimisprobleemi/ -küsimustega ning kannavad sisulisi nimetusi. Kasutatavad mõisteid ja nendevahelised seoseid on selgitatud.	Teoreetiline lähtekoht katab mitmeid uurimisprobleemiga seostuvaid käsitlusi, tuues nende hulgast välja kõige olulisemad. Kasutatud on teemaga seotud kirjandust. Autor näitab oma teadmisi ka uurimisprobleemi laiemast distsiplinaarsest paiknemisest. Teooriate esitus on analüüsiv ja allikakriitiline. Teoreetilisi teadmisi on empiirilises analüüsis süsteemselt rakendatud. Teoreetilise osa jaotamine peatükkideks ja alapeatükkideks on põhjendatud ja loogiline. Peatükid ja alapeatükid on seotud uurimisprobleemi/ -küsimustega ning kannavad sisulisi nimetusi. Suuremat osa kasutatavaid mõisteid ja nendevahelisi seoseid on selgitatud.	Teoreetiline lähtekoht katab piisavalt uurimisprobleemiga seostuvaid käsitlusi, tuues nende hulgast välja kõige olulisemad. Kasutatud on teemaga seotud kirjandust. Autor demonstreerib tagasihoidlikult oma teadmisi uurimisprobleemi laiemast distsiplinaarsest paiknemisest. Teooriate esitus on analüüsiv ning autor on esitanud ka oma seisukohad. Teoreetiline raamistik on seotud töö empiirilise osaga. Teoreetilise osa ülesehitus on mõisteta, kuid mõned aspektid on kajastamata; mõned (ala)peatükid on põhjendamatult pikad või lühikesed ja/või kannavad nimetusi, mis ei ole piisavalt selgelt või sobivalt formuleeritud.	Tööl on teoreetiline lähtekoht, mis avab töö kesksed mõisted ja annab uurimisküsimustele sobiva analüüsiraamistiku, kattes töö seisukohalt kõige tähtsamad teoreetilised käsitlused. Autor on loonud seoseid eri käsitluste vahel ning esitanud oma seisukohad. Kasutatud on teemaga seotud kirjandust. Seos teooria ja empiiria vahel on selgelt tuvastatav: teoreetilisi teadmisi on empiirilises analüüsis rakendatud, kuigi ebajärjekindlalt. Teoreetilise osa ülesehitus on mõisteta, kuid mõned aspektid on kajastamata; mõned (ala)peatükid on põhjendamatult pikad või lühikesed ja/või kannavad nimetusi, mis ei ole piisavalt selgelt või sobivalt formuleeritud.	Kasutatud on teemaga seotud kirjandust, mis jätab töö teoreetilise raamistiku liiga kitsaks, kuid autor on loonud üksikuid seoseid eri käsitluste vahel ning esitanud ka oma seisukohad, mille argumenteeritus jääb tagasihoidlikuks. Seos probleemi, teooria ja empiiria vahel on raskesti mõisteta. Teoreetiline osa jääb ülejäänud uuringu osadest eraldiseisvaks ning selle jaotumine peatükkideks ja alapeatükkideks on halvasti põhjendatud. Kõiki kasutatavaid mõisteid ning nendevahelisi seoseid ei ole selgitatud.
--------------------------------	---	---	--	---	---

Empiiriline osa	Andmete kogumise meetod sobib uurimisküsimustele vastamiseks ja uurimisprobleemi lahendamiseks. Andmekogumise ja -analüüsi meetodit ning valimit on veenvalt põhjendatud, toetudes eri autoritele ning arutledes ka teiste metodoloogiliste võimaluste üle. Andmekogumise ja -analüüsi protsessi on selgelt kirjeldatud. Kvantitatiivse uuringu puhul on kasutatud mitut andmeanalüüsi meetodit, sh mitmemõõtmelist analüüsi; kajastatud on iga meetodi eeliseid ja piiranguid; eri tüüpi analüüside tulemused on esitatud sisuliselt seostatult; empiiriline analüüs ja tulemuste esitamine on laitmatu ning pakub uudset ja mitmekülgset teavet valdkonna uurimisvõimaluste kohta;	Andmete kogumise meetod sobib uurimisküsimustele vastamiseks ja uurimisprobleemi lahendamiseks. Andmekogumise meetodit ja valimit on põhjendatud, toetudes eri autoritele ning nimetades ka teisi metodoloogilisi võimalusi. Andmekogumise ja -analüüsi protsessi on kirjeldatud. Kvantitatiivse uuringu puhul on kasutatud mitut andmeanalüüsi meetodit, sh mitmemõõtmelist analüüsi; eri tüüpi analüüside tulemused on esitatud sisuliselt seostatult; empiiriline analüüs ja tulemuste esitamine on põhjalik ja pakub mitmekülgset teavet valdkonna uurimisvõimaluste kohta. Kvalitatiivse uuringu puhul: empiiriline analüüs ja tulemuste esitamine pakub uudset teavet	Andmete kogumise meetod sobib uurimisküsimustele vastamiseks ja uurimisprobleemi lahendamiseks. Andmekogumise meetodit ja valimit on veenvalt põhjendatud, toetudes eri autoritele. Andmekogumise ja -analüüsi protsessi on kirjeldatud. Kvantitatiivse uuringu puhul on kasutatud kas üht meetodit keerukal tasandil või mitut analüüsiviisi, nende kooskasutamine on argumenteeritud; meetodi(te) rakendamisel on üksikuid vigu. Kvalitatiivse uuringu puhul: andmete kogumise ja analüüsimise meetodid on valitud lähtuvalt uurimisküsimustest, valikuid on töös selgitatud; analüüs on süstemaatiline, analüüsi käiku on kirjeldatud; tulemused on tõlgendatud lähtuvalt ,	Andmete kogumise meetod sobib uurimisküsimustele vastamiseks ja uurimisprobleemi lahendamiseks. Andmekogumise meetodit ja valimit on üldjoontes põhjendatud, toetudes eri autoritele. Andmekogumise ja -analüüsi protsessi on kirjeldatud, kuid mitte piisavalt. Kvantitatiivse uuringu puhul on kasutatud üht analüüsiviisi ja üht andmestikku vähekeerukal tasandil ja nende rakendamisel ei ole vigu. Töö autor mõistab ja kirjeldab oma rolli uurijana ning analüüsib oma rolli tulemuste mõjutajana. Valimi, uuringu läbiviimise protseduuri ja andmete analüüsi kirjeldus on küllaldane peamistele uurimisküsimustele vastamiseks. Tulemuste esitamine on üldjoontes	Andmete kogumise meetod sobib uurimisküsimustele vastamiseks ja uurimisprobleemi lahendamiseks. Kasutatud andmestik võimaldab anda üksikuid, fragmenteeritud hinnanguid uuritavale probleemile. Andmekogumise ja -analüüsi protsessi on püütud kirjeldada. Analüüsi meetod on lihtne. Töö autor mõistab ja kirjeldab oma rolli uurijana. Kõik töös esitatud empiirilised andmed ei ole töö jaoks olulised ehk ei seostu piisavalt uurimisküsimustega. Tulemuste esitamine, valimi, uuringu läbiviimise protseduuri ja andmete analüüsi kirjeldus töös on küllaldane töös püstitatud põhilistele uurimisküsimustele vastamiseks.
------------------------	--	--	---	---	--

	andmestik on võimaldanud teha sisukaid üldistusi ja anda põhjalikke osahinnanguid uuritava objekti või nähtuse eri tahkude kohta. Kvalitatiivse uuringu puhul: andmete kogumise ja analüüsimise meetodid on valitud lähtuvalt uurimisküsimustest, valikuid on töös selgitatud; analüüs on põhjalik ja süstemaatiline, analüüsi käiku on põhjalikult kirjeldatud. Tulemused on tõlgendatud, nende esitus on loogiliselt struktureeritud ja järgib valitud meetodile omast esitlusviisi.	valdkonna uurimisvõimaluste kohta; valim ja kasutatud andmestik on võimaldanud teha sisukaid üldistusi ja anda põhjalikke osahinnanguid uuritava objekti või nähtuse kohta. Kvalitatiivse uuringu puhul: andmete kogumise ja analüüsimise meetodid on valitud lähtuvalt uurimisküsimustest, valikuid on töös selgitatud; analüüs on põhjalik ja süstemaatiline, analüüsi käiku on põhjalikult kirjeldatud. Tulemused on tõlgendatud, nende esitus on loogiliselt struktureeritud ja järgib valitud meetodile omast esitlusviisi.	uurimisküsimusest; töö autor mõistab ja kirjeldab oma rolli uurijana ning analüüsib oma rolli tulemuste mõjutajana. Valimi, uuringu läbiviimise protseduuri ja andmete analüüsi kirjeldus on piisav. Tulemuste esitamine on korrektne ning pakub uudset teavet valdkonna uurimisvõimaluste kohta. Teoreetilisi teadmisi on empiirilises analüüsis korduvalt rakendatud.	korrektne ning pakub teavet valdkonna uurimisvõimaluste kohta. Kvalitatiivsete ja segameetodite puhul võib tudengi iseseisev, mahukas ja kvaliteetne töö andmete kogumisel ja/või uurimisinstrumendi iseseisval kujundamisel kompenseerida töö empiirilises analüüsis või teoreetilises osas olevaid puudujääke.	Kvalitatiivsete ja segameetodite puhul võib tudengi iseseisev, mahukas ja kvaliteetne töö andmete kogumisel ja/või uurimisinstrumendi iseseisval kujundamisel kompenseerida töö empiirilises analüüsis või teoreetilises osas olevaid puudujääke.
--	--	--	---	--	--

Järeldused ja diskussioon	Järeldused on seotud töö empiirilise ja teoreetilise osaga. Kõik uurimisküsimused on saanud põhjaliku argumenteeritud vastuse. Töö järeldused on uudsed ning avavad uusi uurimisvõimalusi. Järeldused on arutlevad, need sisaldavad autori hinnangut varasematele uuringutele, oma metodoloogilisele valikule ja töö piirangutele.	Järeldused on seotud töö empiirilise ja teoreetilise osaga. Kõik uurimisküsimused on saanud põhjaliku argumenteeritud vastuse. Järeldused on arutlevad, need peegeldavad autori positsiooni varasemate uuringute ja teooriate suhtes. On selgelt ja argumenteeritult välja toodud autori panus probleemi põhjalikumas lahendamisse. Selgelt on välja toodud soovitus, edasised uurimisvõimalused, töö piirangud ja panused.	Järeldused on arutlevad, need peegeldavad uurimisprobleemi mitmetahulisust ja ning seovad tulemusi varasemate uuringute või teooriatega. Kõik uurimisküsimused on saanud põhjaliku vastuse. Soovitusi ja edasisi uurimisvõimalusi ning töö piiranguid ja panuseid on esitatud piisavalt.	Järeldused tulenevad eelnenud analüüsist, ent jäävad suhteliselt mehaanilisteks. Uurimisküsimused on saanud vastuse, ent erineva põhjalikkusega. Arutelu seob uurimisküsimuste vastuseid omavahel, ent tulemusi ei asetata laiemasse konteksti. Soovitused, edasised uurimisvõimalused, töö piirangud ja panused on välja toodud, kuid vähesel määral.	Järeldused tulenevad eelnevast analüüsist. Uurimisküsimused on saanud vastuse, ent arutelu nende üle on minimaalne ja nentiv. Soovitusi ja edasisi uurimisvõimalusi ning töö piiranguid ja panuseid on käsitletud minimaalselt.
----------------------------------	--	--	--	--	--

Vormistus	Töö vormistus vastab nõuetele. Tekst on akadeemilises stiilis, keeleliselt ja grammatiliselt igati korrektne. Viitamine on korrektne.	Töö vormistus vastab nõuetele. Tekst on akadeemilises stiilis, keeleliselt ja grammatiliselt igati korrektne. Leidub üksikuid trükivigu. Viitamine on korrektne.	Töö vormistus vastab suures osas nõuetele. Viitamises ei ole põhimõttelisi* vigu. Viitekirjete vormistamises on üksikuid vigu. Töö on valdavalt akadeemilises keeles, kuigi õigekirjas võib olla üksikuid ebakorreksusi ja/või trükivigu.	Töö vastab osaliselt vormistamise nõuetele. Viitamises on vigu, mis ei ole põhimõttelised. Töö keel on üldiselt akadeemiline, kuigi üksikutes kohtades võib olla ning ajakirjanduslikku või kõnekeelset keelekasutust ning õigekeelsus- ja/või trükivigu.	Töö vastab osaliselt vormistamise nõuetele. Kasutatud allikad on viidatud. Tekst on arusaadav, võib olla keelelisi ebakorreksusi. Viitamises võib olla vormistuslikke** ja ka mõni põhimõtteline viga, kuid mitte plagiaati. Akadeemiline keelekasutus on töös valdav, kuid töö mitmes osades leidub ajakirjanduslikku või kõnekeelset keelekasutust ja/või kantseliiti. Leidub mitmeid õigekeelsus- ja/või trükivigu, mis siiski ei takista teksti mõistmist.
------------------	---	---	--	--	---

Kaitsmine	Kaitsmiseks on ette valmistatud korrektne ja sisukas esitlus. Üliõpilane toob kaitsmisel välja kõige olulisema oma töö kohta ning oskab ajalimiidist kinni pidada. Esinemine on kaasahaarav, informatiivne ning akadeemilisse konteksti sobilikus stiilis. Üliõpilane valdab teemat ning oskab pädevalt vastata ka otseselt töö piirest väljajäävatele küsimustele.	Kaitsmiseks on ette valmistatud korrektne ja sisukas esitlus. Üliõpilane toob kaitsmisel välja kõige olulisema oma töö kohta ning oskab ajalimiidist kinni pidada. Esinemine on kaasahaarav, informatiivne ning akadeemilisse konteksti sobilikus stiilis. Üliõpilane valdab teemat ning oskab pädevalt vastata töö valdkonda puudutavatele küsimustele.	Töö kaitsmine on läbimõeldud ja ette valmistatud. Üliõpilane esitab kaitsmisel hea ülevaate oma tööst, kuid ei keskendu kõige olulisemale ja/või ületab etteantud ajalimiidi. Esinemine on pisut ebalev, kuid vastab akadeemilisele stiilile. Üliõpilane on temaatikaga piisavalt tuttav, kuid oskab asjakohaselt vastata vaid tööga otseselt seotud küsimustele.	Töö kaitsmine on ette valmistatud, kuid ei keskendu kõige olulisemale ja/või ületab etteantud ajalimiidi. Esinemine on pisut ebalev või ei vasta kohati akadeemilisele stiilile. Üliõpilane on temaatikaga tuttav, kuid oskab asjakohaselt vastata vaid tööga otseselt seotud küsimustele.	Töö kaitsmine on ette valmistatud, kuid esitlus on laialivalgus ega anna tööst ja selle tulemustest selget pilti. Esinemine on ebalev. Leidub akadeemilisse konteksti sobimatut stiili. Üliõpilane on temaatikaga üldjoontes tuttav, kuid kõikidele küsimustele ei suuda adekvaatselt vastata.
------------------	---	--	---	--	--

* Põhimõtteline viga viitamisel: allikas on viitamata; allika kasutamine on töö seisukohast mittevajalik või on lahknevusi tekstisiseste viidete ja kasutatud kirjanduse vahel; viitekirjete osad on esitatud valesti ja segadust tekitavas järjekorras; allikas ei ole tuvastatav.

** Vormistuslik viga viitamisel: lõputöö eeskirjaga kehtestatud viitamissüsteemide ebapiisav ja korrapäratu järgimine; vormistuslikud ebakorrektsused viitekirjetes ja tekstisisestes viidetes.

LISA 4 – LÕPUTÖÖDE MENETLEMISE TOIMINGUD JA KAITSMINE

1. Lõputöö menetlemise toimingud on järgmised:

1) Lõputöö teema ja juhendaja kinnitamine toimub nominaalkestuse eelviimasel semestril. Lõputööde teemad kinnitatakse vastavalt TLÜ akadeemilisele kalendriale oktoobrikuus akadeemilise üksuse poolt täpsustatud tähtajaks.

2) Erandkorras võib üliõpilane valida vastava teaduskraadiga (magister, doktor) juhendaja ka teisest instituudist või väljastpoolt ülikooli. Välisjuhendaja kaasamiseks peavad tudengil olema väga veenvad põhjendused (s.t. ta peab väga veenvalt tõestama, et lõputöök vajaliku erialase kompetentsiga juhendajat on tõesti võimatu instituudi õppejõudude akadeemiliste töötajate hulgast leida). Sel juhul tuleb välisjuhendaja kaasamine kooskõlastada õppekava juhiga.

3) Kaasjuhendamine on üldjuhul lubatud vaid magistritaseme lõputööde puhul. Kaasjuhendamine tuleb kooskõlastada mõlema juhendaja ja õppekava juhiga.

4) Kui üliõpilane soovib vahetada juba kinnitatud lõputöö juhendajat, toimub juhendaja vahetus vastavalt TLÜ õppekorralduse eeskirjale.

5) Lõputööde esitamise täpse tähtaja otsustab instituut ja sellest teavitatakse üliõpilasi jooksvalt elektrooniliste postiloendite kaudu. Lõputööde esitamise tähtaeg ei tohiks olla varem, kui kaks nädalat enne akadeemilises kalendris märgitud kaitsmisperioodi algust;

6) Lõputööd esitatakse etteantud tähtajaks elektroonilises formaadis (pdf) vastavas Moodle keskkonnas. Üliõpilane laeb üles kaks faili: ühel on juhendaja allkirjaga, mis tõendab kaitsmisele lubamist ja teine pdf versioon on allkirjadeta. Üliõpilase autorideklaratsioon ja lihtlitsentsi lõputöö reprodutseerimiseks esitatakse ÕIS keskkonnas elektroonselt. Lihtlitsentsiga lubab autor oma lõputööd säilitada ja üldsusele kättesaadavaks teha Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu repositooriumis.

2. Lõputöö esitamisele järgnevad tegevused ja töö kaitsmine

1) Lõputööd kaitstakse direktori korraldusega kinnitatud kaitsmiskomisjoni ees avaliku kaitsmisena. Avalikud kaitsmised toimuvad nii bakalaureuse kui magistritööde puhul;

2) Lõputöö registreeritakse õppenõustaja-spetsialisti poolt ja edastatakse elektrooniliselt e-kirjaga retsensentidele retsensiooni koostamiseks. Lõputöö retsensendi määrab õppekava juht koostöös õppenõustaja-spetsialistiga, konsulteerides vajadusel lõputöö juhendajaga. Retsensent peab olema vähemalt magistrikraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga;

3) Avaliku kaitsmise ajakava teatavakstegemine toimub õppenõustaja-spetsialisti või kaitsmiskomisjoni esimehe poolt.

4) Lõputöö kaitsmiseks on vajalik kirjalik retsensioon, mis sisaldab hinnangut tööle vastavalt käesolevas eeskirjas kehtestatud nõuetele. Lõputöö juhendaja peab edastama kaitsmiskomisjonile kirjaliku arvamuse lõputöö kohta vaid siis, kui ei saa ise kaitsmisel osaleda. Kirjalik retsensioon peab laekuma akadeemilisse üksusesse hiljemalt 3 (kolm) tööpäeva enne kaitsmist. Üliõpilasel on õigus eelnevalt tutvuda oma lõputöö retsensiooniga hiljemalt 1 (üks) tööpäev enne kaitsmist.

5) Lõputööde kaitsmise käik on järgmine:

- a) Protseduuri juhataja, kelleks reeglina on kaitsmiskomisjoni juhataja, kuulutab kõigi kohalviibijate ees välja kaitsmise alguse.
- b) Protseduuri juhataja annab lõputööd kaitsvale üliõpilasele sõna oma töö tutvustamiseks.
- c) Üliõpilane teeb oma lõputöö peamistest tulemustest ettekande, mille pikkus on bakalaureusetööde kaitsmise puhul maksimaalselt 7 minutit ja magistritööde puhul maksimaalselt 12 minutit. Autor annab lühiülevaate oma tööst keskendudes analüüsile, põhitulemustele ja järeldustele. Soovitav on ettekanne teha slaidiesitluse formaadis, kusjuures slaidide koostamisel tuleks silmas pidada, et teksti esitataks pigem vähem ja suure tähesuurusega (miinimum 18 punkti). Võimalusel esitada ülevaatlikke jooniseid, graafikuid, tabeleid, skeeme jms.
- d) Üliõpilase sõnavõtu lõppedes pöördub protseduuri juhataja retsensendi poole ning palub tal esitada lõputöö kohta oma arvamus.
- e) Retsensent esitab kokkuvõtlikult oma hinnangu lõputöö peamiste seisukohtade, töö teostamise taseme ja tulemuste kohta. Järgnevalt esitab retsensent küsimused. Kui retsensent kohal ei viibi, loeb protseduuri juhataja või tema poolt volitatud isik retsensendi kirjaliku arvamuse ja küsimused ette. Järgnevalt toimub arutelu kaitsja ja retsensendi (või viimase puudumisel protseduuri juhataja) vahel. Kokku kestab retsensendi sõnavõtt, kaitsja vastamine küsimustele ja arutelu kuni 10 minutit.
- f) Sõna antakse töö juhendajale omapoolse seisukoha esitamiseks. Kui juhendaja ei viibi kohal, loeb tema kirjaliku seisukoha ette kaitsmisprotseduuri juhataja.
- g) Kaitsmisprotseduuri juhataja annab sõna komisjoni liikmetele küsimuste esitamiseks tööd kaitsvale üliõpilasele, arutelu jätkub üliõpilase ja komisjoni vahel.
- h) Kaitsmisprotseduuri juhataja annab sõna kõigile kohalviibijatele küsimuste esitamiseks tööd kaitsvale üliõpilasele. Arutelu jätkub üliõpilase ja kohalviibijate vahel.
- i) Üliõpilasele antakse võimalus lõpp- ja tänusõnadeks (komisjoni, retsensendi, juhendaja jt tänamine).

j) Protseduuri juhataja kuulutab lõputöö avaliku kaitsmise lõppenuks. Kogu protseduur ühe lõputöö kaitsmise kohta kestab bakalaureusetöö puhul maksimaalselt 20 minutit ja magistritöö puhul 30 minutit.

k) Kaitsmiskomisjon hindab kaitstud töid kinnisel koosolekul samal päeval. Kaitsmiskomisjoni otsuse teeb teatavaks protseduuri juhataja nii üliõpilasele kui kõigile kohalviibijatele. Kui kaitsja ei saa kohal olla, siis saab ta hinde teada ühe tööpäeva jooksul ÕIS-s.

l) Lõputööde hinde kinnitab kaitsmiskomisjon. Hinde määramisel arvestab komisjon kirjaliku töö taset, retsensendi ja juhendaja hinnangut ning töö avalikku kaitsmist. Töö taseme hindamisel juhendustakse käesoleva juhendi lisas 2 ja 3 toodud lõputööde hindamise kriteeriumitest, vastavalt sellele, kas tegemist on bakalaureuse- või magistritööga.

m) Lõputöö kaitsmisele mitteilumumine mõjuva põhjusega võrdsustatakse hindegas puudulik (F). Mõjuval põhjusel mitteilunud üliõpilase kohta tehakse protokollis märge mitteilunud (MI). Mõjuvaks põhjuseks on haigus, õnnetusjuhtum. Kui kolme tööpäeva jooksul üliõpilane ei esita arstitõendit, tühistab instituudi direktor protokollis märke mitteilunud, kannab protokollis negatiivse tulemuse ja kinnitab paranduse oma allkirjaga.

6) Üliõpilasel on õigus hindamiskomisjoni ja kaitsmiskomisjoni otsus vaidlustada Tallina Ülikooli õppekorralduse eeskirjas sätestatud korras.

7) Kõiki ülejäänud lõputööde kaitsmise ja menetlemisega seotud punkte, mis pole eespool sätestatud reguleerib Tallinna Ülikooli õppekorralduse eeskiri.

LISA 5 – LÕPUTÖÖDE RETSENSEERIMISE JUHEND RETSENSENDILE

Retsensendi eesmärgiks on sellest lähtudes anda tööle võimalikult objektiivne ja sisukas hinnang, mitte seda lihtsalt kiita või laita. Kusjuures hinnanguid (nii positiivseid kui negatiivseid) tuleks tööst toodud näidetega põhjendada. Retsensent peab hindamisel arvesse võtma ka üliõpilase potentsiaalset tehisintellekti kasutust, järgides ÜTI tehisintellekti kasutuse juhiseid.

Retsensent ei tohi tööle soovitada konkreetset hinnet, kuid peaks andma tööle sisulise hinnangu lõputöö hindamiskriteeriumitest lähtudes. Retsensiooni eesmärk on anda sisend kaitsmiskomisjonile, aga ka töö autorile enne kaitsmist.

Retsensioon peaks olema 300-800 sõna pikk ning vormistatud terviktekstina, mitte vaid üksikute punktidenä. Retsensioon peaks keskenduma hinnatavale tööle ja vajadusel viitama muudele teemavaldkonnaga seotud aspektidele. Retsensioon ei tohiks sisaldada kõrvalist infot ega lahkne retsensiooni mahupiirangutest.

Töö hindamise aluseks tuleks võtta Tallinna ÜTI riigiteaduste suuna „Üliõpilastööde koostamise ja kaitsmise juhend (lõputööd)“. Juhendis leiab täpsema ülevaate lõputöödele esitatud sisulistest ja vormistuslikest nõuetest.

Alljärgnevalt on toodud mõningad punktid, millest võiks retsensiooni kirjutamisel lähtuda. Kindlasti ei pea retsensioonis kajastama kõiki alltoodud punkte, vaid keskenduma sellele, mis on antud töö puhul olulised ning väärivad positiivses või negatiivses võtmes eraldi äramärkimist. Soovitav oleks, et retsensioonis leiaksid siiski mingil viisil kajastamist kõik allpooltoodud suuremad teemaplokid (probleemipüstitus, teoreetilised lähtekohad, meetodika ja empiiriline analüüs, jne.). Retsensendil on tööga tutvudes kohustus kõigepealt hinnata selle üldist kaitsmiskõlblikkust.

Retsensioonis kajastatavad teemaplokid

A) Töö üldine kaitsmiskõlblikkus (kui mõne antud lõputööle esitatud baasnõudega esineb probleeme, siis tuleks kohe kaaluda töö hindamist negatiivse hindegaga).

Kas töö on iseseisvalt koostatud ja kasutatud allikatele on viidatud (eitav vastus tähendab plagiaati ja retsensent peaks andma plagiaatsust tõendavad selgitusi)?

Kas töö on vastavuses bakalaureusetöö mahunõuetele (12 EAP bakalaureusetöö sisuosa 9 000–11 000 sõna); 24 EAP magistrیتöö sisuosa 15 000–18 000 sõna)? Kui töö ületab märgatavalt ettenähtud mahunõudeid (või jääb neile alla), siis kas on ära toodud juhendajapoolne selgitus?

Kas bakalaureusetöö puhul on kasutatud vähemalt 5 akadeemilist allikat ja magistrیتöö puhul vähemalt 10 akadeemilist allikat?

Kas töös on formuleeritud uurimisküsimused/eesmärgid ja tuvastatav uurimisprobleem?

Kas töös on eristatavad kohustuslikud struktuuriosad: sissejuhatus, sisu, kokkuvõte?

Kas töö sisaldab teoreetilist lähtekohta/lähtekohti?

Kas töö uurimisteema seostub riigiteadustega?

B) Probleemipüstituse sobilikkus

Teema piiritletus ja fookusseeritus.

Uurimisprobleemi, uurimisküsimuste (või/ja) uurimiseesmärgi väljaarendatus.

Uurimisküsimuste uurimisprobleemi omavaheline seostatus.

Uurimisküsimuste (või alauurimisküsimuste) omavaheline loogiline seostatus.

C) Töö teoreetilised lähtekohad

Kasutatud allikate asjakohasus ja piisavad teoreetilise lähtekohtade väljaarendamiseks.

Teooria osas toodud teoreetiliste perspektiivide relevantsus töö probleemipüstitusest ja uurimisküsimustest lähtudes.

Mõistete ja teoreetiliste kontseptsioonide valdamine.

D) Metoodika ja empiiriline analüüs

Valitud andmekogumismeetodi sobivus uurimisprobleemile ja uurimisküsimustele vastuse leidmiseks.

Valitud andmekogumismeetodi ja andmeanalüüsi meetodi valdamine.

Empiirilise analüüsi süsteemsus ja järjepidevus.

Empiirilise analüüsi tulemuste seostatus töö teoreetilise raamiga.

E) Struktuur ja üldised analüütilised pädevused

Kui töö kirjutamisel on kasutatud tehisintellekti, on see märgitud ja autoripoolne analüütiline panus on tuvastatav ja töö tasemele vastav. Kui retsensendile tundub, et töö adekvaatseks hindamiseks oleks vaja näha töö vaheversioone või autori suhtlust tehisintellektiga, tuleks ka see retsensioonis ära märkida.

Töös esitatud mõttekäikude ja arutluste üldine selgus ja loogiline sidusus, töö üldise ülesehituse/struktuuri loogilisus.

Töö kohustuslike struktuuriosade (sissejuhatus, analüüs, kokkuvõte) vastavus mahusuhete nõuetele (sissejuhatus ja kokkuvõte ei moodusta töö mahust üle 20%).

Töö järelduste ühilduvus sissejuhatuses püstitatud uurimisprobleemi ja uurimisküsimustega.

Töö järelduste asetamine laiemasse ühiskondlikusse või/ja teoreetilisse konteksti.

Töö järelduste tõendatus ja tulenemine eelnevast analüüsist.

F) Vormistus, viitamine ja keeleline tase

Töö üldine vormistuslik korrektsus.

Töö vormistuslike osade vastavus Riigiteaduste suuna lõputööde eeskirjas ettenähtud üldnõuetele (töö sisaldab: tiitelleht, tiitellehe pöördeleht, sisukord ja kasutatud allikad).

Töö keeleline korrektsus (õigekeelsus) ja stiil (ladus sõnakasutus ja lauseehitus).

Akadeemiline keelekasutus.

Korrektsus allikate kasutamisel ja viitamisel (vt lisa 1).

Lisade otstarbekus (juhul kui neid on).

Retsensendi kokkuvõtlik hinnang lõputööle.

NB! Retsensent ei tohi tööle soovitada konkreetset hinnet, kuid võib anda sisulise kokkuvõtva hinnangu, mis ei viita konkreetsele hindele.

Retsensendi nimi, ametinimetus ja allkiri (lubatud ka digiallkiri):

Kuupäev:

LISA 6 – LÕPUTÖÖ ESILEHE NÄIDIS

TALLINNA ÜLIKOOL

Ühiskonnateaduste instituut

Riigiteaduste suund

Eesnimi Perekonnanimi

PEALKIRI

Töö liik (Bakalaureusetöö/Magistritöö)

Juhendaja:

Kutse või teaduskraad Eesnimi Perekonnanimi

Tallinn

Aasta